

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 8 februari 1927 kl. 4 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1927—1928 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet.

(3:e avd.)

Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 4 januari 1927 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1927—1928 har Kungl. Maj:t i avseende å tionde huvudtiteln, innefattande anslagen till handelsdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden nämnda dag) att

Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.
[1*.]

dels från och med den 1 juli 1927, med uteslutande av den å handelsdepartementets ordinarie stat uppförda registratorsbefattningen i lönegraden B 22, å samma stat upptaga en registratorsbefattning i lönegraden B 15;

dels från och med samma tidpunkt till övergångsstat överföra nuvarande registratorsbefattningen i departementet;

dels godkänna följande ordinarie stater för handelsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 104,300
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 21,800
	Förslagsanslag kronor 126,100.

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 10,700;
dels ock, vid bifall härtill, minska det ordinarie förslagsanslaget till handelsdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, nu 144,000 kronor, med 7,200 kronor till 136,800 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 1 och 2 i statsrådsprotokollet.

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

Den av 1926 års riksdag godkända staten för handelsdepartementet har följande utseende:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 112,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 21,800
	<i>Förslagsanslag</i> kronor 133,800.

B. Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 10,200.
---	----------------

I samband med den av Kungl. Maj:t föreslagna förändringen i avseende å registratorsbefattningens i handelsdepartementet lönegradsplacering har den å departementets ordinarie avlöningsstat uppförda anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän ansetts böra minskas med ett belopp av 7,668 kronor eller, i runt tal, 7,700 kronor till 104,300 kronor.

Med nämnda belopp, 7,668 kronor, skulle i stället enligt Kungl. Maj:ts förslag det å övergångsstaten uppförda anslaget till avlöningar till en början ökas. Sistnämnda anslag var avsett till beredande av avlöning åt två å övergångsstat uppförda befattningshavare, nämligen en andre kansli-sekreterare och en expeditionsvakt. Sedan emellertid ifrågavarande kansli-sekreterare numera förflyttats till annat statsdepartement, kan anslaget minskas med ett belopp av 7,212 kronor, motsvarande lön till samme befattningshavare. Å övergångsstaten skulle alltså vara uppförda den nuvarande registratorn och förenämnde expeditionsvakt med avlöning av respektive 7,668 och 2,988 kronor eller tillhoppa 10,656 kronor. Med sistnämnda belopp, avrundat till 10,700 kronor, har alltså anslaget å övergångsstaten ansetts böra upptagas för nästkommande budgetår.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förhaft en inom första kammaren av fröken *Kerstin Hesselgren* väckt, till utskottet remitterad motion, nr 74, däri hemställts, att riksdagen ville besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag angående löneställningen för registratorerna i statsdepartementen, att registratorstjänsterna varda uppförda i lönegraden B 17.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottets
yttrande.*

Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär, såsom nämnts, bland annat, att den å handelsdepartementets ordinarie stat uppförda, i lönegraden B 22 placerade registratorsbefattningen skulle överflyttas å övergångsstat och att i dess ställe skulle å departementets stat upptagas en dylik befattning i lönegraden B 15.

Under titeln »För flera huvudtitlar gemensamma frågor», punkt 1, har chefen för finansdepartementet i samband med lämnad redogörelse för det

fortsatta besparingsarbetet inom statsförvaltningen upptagit frågan om ändrad löneställning för registratorerna i samtliga de departement, å vilkas stater dylika tjänster finnas uppförda. Det har synts utskottet lämpligt att, då utskottet nu avgiver det första utlåtandet angående något av nämnda departement, ange sin principiella ställning till berörda fråga.

Utskottet vill då till en början erinra om följande:

Vid genomförandet från och med år 1918 av löneroglering för statsdepartementen — varvid de nuvarande förste och andre kanslissekreterarbefattningarna tillkommo — erhöilo registratorerna i avlöningshänseende en mellanställning mellan dessa befattningar.

Kungl. Maj:ts då framlagda förslag grundade sig på ett av 1902 års lönerogleringskommitté avgivet utlåtande.

I detta utlåtande yttrade lönerogleringskommittén i fråga om registratorernas arbete, att kommittén ansåge, att detta i flertalet fall vore av ganska maktpåliggande och ansvarsfull beskaffenhet. I deras egenskap av mellanhänder mellan departementen och allmänheten syntes av dem fordras en hög grad av omdöme, och en intim kännedom från deras sida om arbetet inom departementet vore givetvis av stort värde ej endast för allmänheten utan i särskild grad även för departementens egna tjänstemän. Kommittén ansåge, att de i avlöningshänseende borde jämsställas med aktuarierna i Svea hovrätt och den av registratorerna i nedre justitierevisionen, med vars tjänst ej vore förenat ett särskilt tilläggsarvode.

Då ny löneroglering genomfördes från och med år 1922 i statsdepartementen, häntördes registratorerna till lönegraden B 14 (nuvarande lönegraden B 22), under det att förste kanslissekreterarna placerades i lönegraden B 16 (nuvarande lönegraden B 26) och andre kanslissekreterarna i lönegraden B 13 (nuvarande lönegraden B 21). Registratorerna bibehöilo alltså sin förutvarande mellanställning mellan nyssberörda befattningshavare.

I det förslag, som av Kungl. Maj:t framlades till 1926 års riksdag i fråga om vissa personalindragningar vid statsdepartementen, ifrågasattes icke någon nedflyttning i lönegrad av registratorbefattningarna.

Såsom nämnts, har Kungl. Maj:t nu föreslagit en nedflyttning av registratorstjänsterna från lönegraden B 22 till lönegraden B 15.

I sitt i ärendet avgivna utlåtande har allmänna civilförvaltningens löne-nämnd, med framhållande av att frågan om registratorernas i statsdepartementen tjänsteställning och lönegradsplacering enligt nämndens mening nära sammanhängde med motsvarande spörsmål beträffande registratorer och kassörer vid de till allmänna civilförvaltningen hörande centrala ämbetsverken, erinrat, att nämnden i utlåtande den 13 oktober 1926 i anledning av en av lantmäteristyrelsen gjord framställning rörande anslagen till sagda styrelse för budgetåret 1927—1928 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte verkställa en allmän utredning rörande lönegradsplacering av bemälda befattningshavare inom de centrala verken. Nämnden har vidare såsom sin mening framhållit, att det ur olika synpunkter syntes vara

lämpligast, att den av nämnden sålunda ifrågasatta utredningen komme att omfatta jämväl registratorerna i statsdepartementen. Därest emellertid frågan om förändrad löneställning för sistnämnda registratorer vore av den brådskande natur, att den borde behandlas oberoende av, huru avlöningsförhållandena för redogörare och registratorer inom de centrala ämbetsverken komme att definitivt ordnas, har nämnden ansett mest ändamålsenligt, att registratorerna i statsdepartementen även vid en allmän nedflyttning i lönegrad dock tilldelades en sådan löneställning, att för befattningarna kunde förvärfvas tjänstemän med tillräcklig utbildning för att åt dem fortfarande skulle kunna uppdragas även de till överflyttning på andra befattningshavare tilltänkta göromål. Enligt nämndens mening finnes så mycket större skäl härför, som genom de senaste indragningarna i departementen byråpersonalen starkt reducerats. Lönenämnden har ansett att registratorerna i statsdepartementen icke borde sättas lägre å löneskalan än i lönegraden B 17.

Av det sålunda anförda framgår, att lönenämnden funnit sig böra förorda en omedelbar förändring av registratorernas i statsdepartementen lönegradsplacering endast under förutsättning av att frågan härom kunde anses vara av den brådskande natur, att den borde behandlas fristående för sig och sålunda oavsett huru avlöningsförhållandena för redogörare och registratorer inom de centrala ämbetsverken komme att definitivt ordnas. Lönenämnden synes sålunda hava varit av den uppfattningen, att ett nu fattat beslut om registratorernas i statsdepartementen lönegradsplacering skulle kunna föregripa den av lönenämnden förordade allmänna utredningen rörande lönegradsplacering av bemälda befattningshavare inom de centrala verken. Till denna mening ansluter sig ock utskottet och detta desto hellre, som — då samtliga registratorstjänster i departementen, med undantag av två, för närvarande äro besatta med ordinarie innehavare — någon större besparing genom den föreslagna åtgärden nu icke skulle ernås. Den genom registratorstjänsternas nedflyttning i lönegrad uppkommande besparingen för budgetåret 1927—1928 utgör sålunda allenast i runt tal 4,800 kronor. Utskottet, som alltså funnit sig icke böra nu tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om ändrad lönegradsplacering för registratorerna i statsdepartementen, förutsätter emellertid, att vid eventuell uppkommande vakans å de nu med ordinarie innehavare besatta befattningarna sådan icke må tillsättas, förrän frågan om registratorernas löneställning i förvaltningen i övrigt blivit slutligen prövad och avgjord.

Under hänvisning till det sålunda anförda och då vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt i övrigt föreslagit riksdagen icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å fröken Hesselgrens ovanberörda motion I:34

a) godkänna följande ordinarie stater för handelsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 112,000
Avlöningar till icke-ordinarie befatt- ningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i> »	21,800
<i>Förslagsanslag</i> kronor 133,800.	

B. Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 3,000
samt	

b), vid bifall härtill, minska det ordinarie förslagsanslaget till *handelsdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli*, nu 144,000 kronor, med 7,200 kronor till 136,800 kronor.

2:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 3) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

*Departemen-
tets verksam-
het.*
[2.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,900 kronor.

Centrala verk med underlydande stater.

3:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 4) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 4—8) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa

*Kommers-
kollegii
verksamhet.*
[4.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *upprätthållande av kommerskollegii verksamhet*, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 56,100 kronor.

Arvode åt en
assistent vid
sprängämnes-
inspektionen.

4:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 8) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

[5.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 6,048 kronor.

Statens
elektriska
inspektion.

[6.]

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att *dels* i stället för det å riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring, 31,500 kronor, uppföra ett ordinarie förslagsanslag till »Statens elektriska inspektion» med nämnda belopp,

dels ock besluta, att uti den till avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, hörande tjänsteförteckningen må under tionde huvudtiteln, med utslutande av vad nu beträffande förenämnda inspektion är infört, införas följande:

Verk och befattningar

Avlöning och
lönegrad enligt
löneplanen

Statens elektriska inspektion.

Statsinspektör över elektriska starkströmsanläggningar ..... B 27.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 9 och 10 i åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som ej haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) i stället för det å riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring, 31,500 kronor, uppföra ett ordinarie förslagsanslag till »Statens elektriska inspektion» med nämnda belopp;

samt

b) besluta, att uti den till avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen hörande tjänsteförteckningen må under tionde huvudtiteln, med utslutande av vad nu beträffande förenämnda inspektion är infört, införas följande:

Verk och befattningar

Avlöning och
lönegrad enligt
löneplanen

Statens elektriska inspektion.

Statsinspektör över elektriska starkströmsan-
läggningar .....

B 27.

6:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 7) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 10) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Arvoden åt två
assistenter vid
statens
elektriska in-
spektion.

[7.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *arvoden åt två assistenter vid statens elektriska inspektion* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 12,096 kronor.

7:o) Kungl. Maj:tt har föreslagit riksdagen (punkt 8) att till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 204,750 kronor.

Forhandskon-
troll å far-
tygs sjövär-
dighet.

[8.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 11—14 i åberopade statsrådsprotokollet.

Till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet har riksdagen för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 200,800 kronor att användas enligt i huvudsak följande fördelning:

Arvoden till 6 förste fartygsinspektörer à 5,950 kronor	kronor	35,700
» » 18 andre » à 3,600 »	»	64,800
Ortstillägg till i Stockholm stationerade fartygsinspektörer, andre fartygsinspektören i Luleå och andre fartygsinspek- tören i Umeå	»	1,600
Rese- och traktamentsersättning till fartygsinspektörerna	»	47,550
Ersättning för skrivmaterialier, lokalhyra och andra kon- torskostnader åt fartygsinspektörerna, kostnaderna för överdragskostymer inberäknade	»	28,650
Ersättning till skrivhjälp åt fartygsinspektörerna	»	11,200
» » vikarier för fartygsinspektörerna och skriv- biträdena	»	2,000
Sakkunniga biträden vid förrättningar inom Sverige	»	1,000
Ersättning för sakkunnig extra arbetshjälp	»	8,300

Summa kronor 200,800.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innebär förhöjning av dels anslagsposten till ersättning för skrivmaterialier, lokalhyra m. m. med 2,400 kronor till 31,050 kronor, dels anslagsposten för ersättning till skrivhjälp

åt fartygsinspektörerna med 1,350 kronor till 12,550 kronor, dels ock anslagsposten till ersättning för sakkunnig extra arbetshjälp med 200 kronor till 8,500 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet, som icke velat motsätta sig de av Kungl. Maj:t föreslagna förhöjningarna av nu nämnda, i förevarande anslag ingående anslagsposter och i övrigt icke haft något att erinra mot anslagets beräkning, får alltså hemställa,

att riksdagen må till *anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 204,750 kronor.

Navigationsskolorna.
[9.]

8:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att, med godkännande av ny stat för navigationsskolorna i riket, att tillämpas från och med den 1 juli 1927, höja det ordinarie anslaget till navigationsskolorna, nu 168,500 kronor, med 2,500 kronor, till 171,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 14—17 i statsrådsprotokollet.

Det ordinarie anslaget till navigationsskolorna är i riksstaten för budgetåret 1926—1927 upptaget med 168,500 kronor. Av detta anslag äro enligt den för navigationsskolorna gällande staten 86,300 kronor avsedda till löner åt föreståndare och ordinarie lärare, 61,140 kronor till arvoden åt extra lärare, 9,850 kronor till böckers, undervisningsmateriels och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m., 1,200 kronor till arvode åt en särskild examensförrättare i vissa klasser, 9,000 kronor till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m., varjämte till Kungl. Maj:ts disposition ställts ett belopp av 1,010 kronor.

Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag innebär, att kostnaderna för en av Kungl. Maj:t medgiven utökning av undervisningstimmarnas antal vid navigationsskolorna, vilka kostnader — numera uppgående till ett årligt belopp av 3,525 kronor — hittills bestritts av den i staten för navigationsskolorna ingående anslagsposten till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m., hädanefter skulle utgå av de i staten ingående avlöningsmedlen till extra lärare. Dessa medel, nu tillhopa 61,140 kronor, skulle på grund härav enligt Kungl. Maj:ts förslag ökas med nyssberörda belopp 3,525 kronor. Med hänsyn till den avbelastning från anslagsposten till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m., av utgifter till motsvarande belopp, som härigenom skulle uppkomma, samt för avrundning av statens slutsumma har emellertid en nedsättning av samma anslagspost med 1,025 kronor ansetts kunna förordas. Anslagsökningen skulle således stanna vid 2,500 kronor.

Då det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till stat för navigations-skolorna icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må, med godkännande av stat för navigationsskolorna i riket av den lydelse, bilaga A vid detta utlåtande utvisar, att tillämpas från och med den 1 juli 1927, höja det ordinarie anslaget till *navigations-skolorna* nu 168,500 kronor, med 2,500 kronor, till 171,000 kronor.

9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att dels från och med den 1 juli 1927 bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten på följande sätt:

Lots-
och fyr-
inrättningen.
[10.]

Befattning Lönegrad

Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.

3 lotskaptener	13
3 »	12
7 lotslöjtnanter	11
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2

Lotspersonal.

18 överlotsar	10
19 lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
27 » » 2:a » »	7
329 lotsar » 1:a » »	6
84 » » 2:a » »	5
41 lotsförmän » 3:e » »	5
45 lotsar » 3:e » »	4

Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
1 distriktsfyrmästare	10
26 fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
36 » » 2:a » fyr	8
2 » » 3:e » fyrskepp	6
19 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5

Befattning	Lönegrad
1 fyrvaktare å gasstation	5
8 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
47 » » 2:a » 3:e » fyr	4
98 fyrbiträden å fyrskepp, fyr och gasstation	3

Personal å lotsverkets ångfartyg.

1 befälhavare	11
7 maskinister	8;

dels godkänna av chefen för handelsdepartementet förordade förslag till avlöningsstat för lotsstyrelsen, till avlöningsstat för lots- och fyrstaden ävensom till omkostnadsstat för lots- och fyrinrättningen, att tillämpas från och med den 1 juli 1927;

dels ock vid bifall till vad sålunda föreslagits, höja det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen, nu 5,784,065 kronor, med 185,430 kronor till 5,969,495 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 18—33 i statsrådsprotokollet.

Å riksstaten för budgetåret 1926—1927 är det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen, såsom nämnts, uppfört med ett belopp av 5,784,065 kronor.

Från berörda anslag bestridas utgifterna för följande stater, nämligen: avlöningsstat för lotsstyrelsen, avlöningsstat för lots- och fyrstaden, övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaden, pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaden ävensom omkostnadsstat.

Av ifrågavarande stater slutar avlöningsstaten för lotsstyrelsen å 183,850 kronor, avlöningsstaten för lots- och fyrstaden å 4,250,000 kronor, övergångs- och indragningsstaten för lots- och fyrstaden å 6,075 kronor, pensionsstaten för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaden å 317,000 kronor samt omkostnadsstaten å 1,027,140 kronor.

Avlöningsstaten för lotsstyrelsen har för budgetåret 1926—1927 följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 154,400
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 23,450

Förslagsanslag kronor 183,850.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle med hänsyn till behovet av ökad arbetskraft inom lotsstyrelsen anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare ökas med 2,050 kronor till 25,000 kronor. I de båda övriga anslagsposterna har någon ändring icke ifrågasatts.

Vad *avlöningsstaten för lots- och fyrstaden* beträffar, har till belysande av de belopp, varmed de för budgetåret 1925—1926 anvisade, i denna stat ingående särskilda förslagsanslagen tagits i anspråk under samma budgetår,

i statsrådsprotokollet intagits följande uppställning, angivande i första sifferkolumnen de olika anslagen och i andra sifferkolumnen de under budgetperioden bestridda utgifterna ur respektive anslag:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 2,760,000:—	2,863,059: 81
Lotspersonalens andel i lotspenningar, <i>förslagsanslag</i>	» 920,000:—	1,066,748: 77
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i> ..	» 25,000:—	32,184: 59
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i> ..	» 325,000:—	578,736: 17
För skötsel av fyrar utan ständig bevakning, <i>förslagsanslag</i>	» 40,000:—	47,951: 04
Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 100,000:—	132,197: 55
För betjäning av livräddningsanstalterna, <i>förslagsanslag</i>	» 10,000:—	13,454: 18
	Summa kronor 4,180,000:—	4,734,332: 11.

I den för budgetåret 1926—1927 gällande staten äro ovannämnda förslagsanslag upptagna med respektive 2,760,000, 960,000, 25,000, 325,000, 40,000, 130,000 och 10,000 kronor eller sammanlagt med 4,250,000 kronor.

Vad nu ifrågavarande stat angår, har Kungl. Maj:t föreslagit indragning från och med budgetåret 1927—1928 av fyra tjänster, nämligen två lotsbefattningar, därav en å 1:a och en å 3:e klass lotsplats, samt en fyrmästarbefattning och en fyrbiträdesbefattning, båda å 2:a klass fyr och har med hänsyn härtill och de beräknade utgifterna å anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän denna post ansetts kunna nedsättas till 2,660,000 kronor.

Anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. har däremot med hänsyn till belastningen å posten under budgetåret 1925—1926 föreslagits att höjas med 50,000 kronor eller till 375,000 kronor.

Även anslagsposterna för skötsel av fyrar utan ständig bevakning och för betjäning av livräddningsanstalterna hava, såsom av det förestående framgår, visat sig otillräckliga och hava med hänsyn härtill och väntad ytterligare stegring av belastningen posterna föreslagits till uppförande med 48,000 respektive 12,000 kronor.

Beträffande anslaget till lotspersonalens andel i lotspenningar är att märka, att i det av chefen för finansdepartementet framlagda förslaget till beräkning av inkomsterna å riksstaten för budgetåret 1927—1928 inkomsttiteln Lotspenningar upptagits med ett från 2,400,000 kronor till 2,700,000 kronor förhöjt belopp. Då å utgiftssidan anslaget till lotspersonalens andel i lotspenningar bör sättas till 40 procent av inkomsttitelns belopp eller sålunda, vid bifall till chefens för finansdepartementet nyss-

berörda förslag, till 1,080,000 kronor, föranledes härav i avlöningsstaten för lots- och fyrstaten en ändring, som med icke mindre än 120,000 kronor höjer slutsumman av lotsverkets anslag. Denna anslagshöjning är emellertid av rent bokföringsmässig natur och ökar icke statsverkets kostnader för lots- och fyrväsendet. Då inkomstiteln höjes med 300,000 kronor, medan i avseende å utgiftsanslaget ökningen inskränker sig till 120,000 kronor, uppstår fastmera i budgethänseende en nettovinst för statsverket av 180,000 kronor.

I övriga å denna stat uppförda anslagsposter har någon ändring icke ifrågasatts.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle alltså för budgetåret 1927—1928 avlöningsstaten för lots- och fyrstaten erhålla följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	2,660,000
Lotspersonalens andel i lotspenningar, <i>förslagsanslag</i>	»	1,080,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	25,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	375,000
För skötsel av fyrar utan ständig bevakning, <i>förslagsanslag</i>	»	48,000
Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	130,000
För betjäning av livräddningsanstalterna, <i>förslagsanslag</i>	»	12,000

Summa *förslagsanslag* kronor 4,330,000.

I fråga om *övergångs- och indragningsstaten för lots- och fyrstaten* innebär Kungl. Maj:ts förslag, att denna stat skulle minskas med 120 kronor eller från 6,075 kronor till 5,955 kronor. Denna jämkning har emellertid ansetts icke böra föranleda framläggande av förslag till ny stat för riksdagens godkännande.

I *pensionsstaten för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten* har någon ändring icke ifrågasatts.

Vidkommande slutligen *omkostnadsstaten* framgår de i denna stat ingående, för innevarande budgetår beviljade anslagsposterna samt nettoutgifterna å de för budgetåret 1925—1926 anvisade posterna av följande tablå:

Till konsumtionsartiklar för fyrar, mistsignalstationer och livräddningsstationer, <i>förslagsanslag</i>	kr.	150,000	165,043: 97
» reparation och underhåll av byggnader vid lots- och fyrplatser samt livräddningsstationer, båkar och andra anstalter, vilka icke här nedan särskilt upptagas, ävensom dithörande inventariopersedlar, <i>förslagsanslag</i>	»	125,000	237,087: 82
» fyrskeppens reparation, rustning, utläggning och intagning, driftkostnader ävensom dithörande inventariopersedlar, <i>förslagsanslag</i>	»	186,000	261,702: 91

Till lotsverkets ångfartygs och tjänstefartygs underhåll och komplettering, rustning och driftkostnader ävensom dithörande inventarierepersedlar, <i>förslagsanslag</i>	kr. 178,000	230,640: 12
» bidrag till underhåll, komplettering och drift av båtar vid lotsplatser	» 80,000	51,599: 14
» bojars och prickars anskaffning, underhåll, utsättning och intagning, <i>förslagsanslag</i> ..	» 100,000	114,592: 42
» skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för lotsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	» 25,000	34,320: 18
» kontorshyror och expenser inom lotsdistrikten, <i>förslagsanslag</i>	» 60,000	101,543: 44
» grundräntor, jordskyld, ersättning för vedbrand, <i>förslagsanslag</i>	» 5,000	7,102: 89
» rese- och traktamentskostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 60,000	66,171: 85
» uppehållande av issignaltjänsten m. m., <i>förslagsanslag</i> (nytt anslag från och med budgetåret 1926—1927)	» 28,000	—
» utbildande av personal för gnisttelegrafe-ring, <i>förslagsanslag</i>	» 3,500	—
» extra utgifter, <i>förslagsanslag</i>	» 25,000	24,686: 15
» bestridande av Sveriges bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel, <i>förslagsanslag</i>	» 1,080	—
» bidrag från Sverige för uppförande och underhåll av en fyr å Kap Guardafui, <i>förslagsanslag</i>	» 560	—
	Summa kr. 1,027,140	1,294,490: 89.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle de fyra första i staten ingående posterna med hänsyn till beloppens otillräcklighet höjas med respektive 10,000, 50,000, 29,000 och 22,000 kronor eller till 160,000, 175,000, 215,000 och 200,000 kronor. Vidare skulle anslagsposterna för skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för lotsstyrelsen samt till kontorshyror och expenser inom lotsdistrikten ökas med respektive 2,500 och 10,000 kronor eller till 27,500 och 70,000 kronor. I övriga anslagsposter, med undantag av posten till bidrag till underhåll, komplettering och drift av båtar vid lotsplatser, som föreslagits att nedsättas med 20,000 kronor till 60,000 kronor, har någon ändring ej ifrågasatts.

Anslaget till lots- och fyrinrättningen skulle alltså enligt Kungl. Maj:ts förslag för budgetåret 1927—1928 upptagas med (185,900 + 4,330,000 + 5,955 + 317,000 + 1,130,640 =) 5,969,495 kronor. Höjningar skulle göras i anslagsposterna till lotsstyrelsen med 2,050 kronor, till lots- och fyrstaten med 80,000 kronor och till omkostnadsstaten med 103,500 kronor, medan minskning skulle göras i anslagsposten till övergångs- och indragningsstaten med 120 kronor. Sammanlagt skulle anslaget alltså ökas med (2,050 + 80,000 + 103,500 — 120) 185,430 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts under förevarande punkt i skilda hänseenden framlagda förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) från och med den 1 juli 1927 bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.	
3 lotskaptener	13
3 »	12
7 lotslöjtnanter	11
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2
Lotspersonal.	
18 överlotsar	10
19 lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
27 » » 2:a » »	7
329 lotsar » 1:a » »	6
84 » » 2:a » »	5
41 lotsförmän » 3:e » »	5
45 lotsar » 3:e » »	4
Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation.	
12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
1 distriktsfyrmästare	10
26 fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
36 » » 2:a » fyr	8
2 » » 3:e » fyrskepp	6
19 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » » gasstation	5
8 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
47 » » 2:a » 3:e » fyr	4
98 fyrbiträden å fyrskepp, fyr och gasstation	3
Personal å lotsverkets ångfartyg.	
1 befälhavare	11
7 maskinister	8;

b) godkänna av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordade förslag till avlöningsstat för lotsstyrelsen,

till avlöningsstat för lots- och fyrstaten ävensom till omkostnadsstat för lots- och fyrinrättningen, att tillämpas från och med den 1 juli 1927;

samt

c) vid bifall till vad sålunda föreslagits, höja det ordinarie förslagsanslaget till *lots- och fyrinrättningen*, nu 5,784,065 kronor, med 185,430 kronor till 5,969,495 kronor.

10:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att *dels* till säkerhetsanstalter för sjöfarten i riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 316,800 kronor,

dels medgiva, att av det överskott å sammanlagt 125,317 kronor 99 öre, som efter arbetenas avslutande visat sig hava uppstått å olika under tiden från och med år 1914 till och med budgetåret 1925—1926 till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisade anslagsposter, må för anordnande av dylika säkerhetsanstalter, i enlighet med vad av departementschefen förordats, tagas i anspråk ett belopp av 100,000 kronor,

dels ock medgiva, att av nyssnämnda överskott må till täckande av å en dylik anslagspost uppkommen brist tagas i anspråk ett belopp av 4,991 kronor 55 öre.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 34—49 i åberopade statsrådsprotokollet.

För innevarande budgetår har det extra reservationsanslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten fastställts till 496,000 kronor. Av detta anslag har avsetts ett belopp av 200,000 kronor för färdigställande av ett nytt fyrskepp i stället för det förolyckade fyrskeppet Fladen; återstoden 296,000 kronor har beviljats till tjugufem utav de trettiotvå övriga arbeten, som lotsstyrelsen förordade till utförande under innevarande budgetår.

Det av Kungl. Maj:t för budgetåret 1927—1928 för ändamålet i fråga nu äskade anslaget är avsett att användas enligt följande fördelning:

Nytt maskineri och radiotelegraf å samt delvis ombyggnad av fyrskeppet nr 25 Finngrundet	kronor	235,000
Lysboj med förankringsgods vid Bredgrund	»	7,900
Lys- och ljudboj med förankringsgods utanför Hävringe	»	13,000
Lys- och ljudboj med förankringsgods vid grundflaket Fladen ..	»	13,000
Införande av agabelysning å Segerstads fyr	»	18,000
Anskaffande av en ny fyrapparat och en ny fyr lanternin för Söderarms fyr	»	32,500
Förändring av Falsterbo fyrs fyrapparat och förstärkning av ljusstyrkan å Djurstens fyr	»	13,500
Fortsatt förändring av fyrkaraktär å fyrrar, visande fast sken ..	»	12,000
Om- och tillbyggnad av fyr- och lotsuppassningshuset å Köpmanholm vid Furusunds lotsplats	»	12,000

Säkerhets-
anstalter för
sjöfarten.

[11.]

Ny mistsignaleringsapparat å Hällö fyrplats i Bohuslän ...	kronor	30,000
Anordnande av en fyr å norra Kanholmen vid farleden Sandhamn—Stockholm	»	3,400
Anordnande av en fyr å skäret Lång-Bertil i västra delen av Lindalssundet i farleden Sandhamn—Stockholm	»	4,000
Förbättring av bostadsförhållandena vid Söderarms fyrplats	»	14,000
Flyttning av Krikeudde fyr och uppförande av en ny, obe- vakad fyr	»	8,500
Summa kronor		416,800.

Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, finnes för närvarande å reservationsanslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten en behållning av 125,317 kronor 99 öre. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle efter riksdagens medgivande av berörda överskottsmedel ett belopp av 4,991 kronor 55 öre användas för täckande av en av lotsstyrelsen anmäld brist å en anslagspost, avseende ett numera avslutat arbete, samt av återstoden, 120,326 kronor 44 öre, ett belopp av 100,000 kronor tagas i anspråk för anordnande av vissa av de säkerhetsanstalter, som Kungl. Maj:t nu föreslagit till utförande.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft

dels en inom första kammaren av herr *I. Hj. E. Pauli* väckt motion, nr 101, däri hemställts, att riksdagen måtte för anordnande av fyrbelysning i farleden Tenholmen—Stenskär vid Hermansö samt uppsättande av en fyr å Oxskär i bohuslänska skärgården för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 42,500 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herr *O. W. Lövgren* i Nyborg väckt motion, nr 215, däri hemställts, att riksdagen måtte bevilja ett extra anslag å 35,000 kronor för budgetåret 1927—1928 till förbättring av hamnen vid Malörens lotsplats i Bottenviken.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets
yttrande.*

Vid den granskning, utskottet ägnat de av Kungl. Maj:t under förevarande punkt framställda anslagskraven, vilka så gott som samtliga avse tillvaratagande av för sjöfarten och lotsväsendet betydelsefulla önskemål, har utskottet funnit sig böra tillstyrka, att medel för de olika ändamålen anvisas. Då utskottet ej heller haft något att erinra emot de äskade anslagsbeloppen samt sättet för deras bestridande, har utskottet sålunda funnit sig böra utan ändring biträda Kungl. Maj:ts förslag.

Vad angår den inom första kammaren väckta motionen om anslag för anordnande av fyrbelysning i farleden Tenholmen—Stenskär vid Hermansö samt uppsättande av en fyr å Oxskär, har utskottet inhämtat, att

lotsstyrelsen har för avsikt att framdeles begära medels anvisande för utförande i huvudsak av samma anordningar, motionären föreslagit. Denna fråga har emellertid hittills ansetts böra ställas efter andra såsom mera viktiga ansedda frågor. Utskottet anser sig icke kunna i sakens nuvarande läge tillstyrka motionen, helst som lotsstyrelsen snarligen torde finnkomma med förslag i frågan.

Vidkommande slutligen det inom andra kammaren motionsvis framförda yrkandet om anslag för förbättring av hamnen vid Malörens lotsplats i Bottenviken är, såsom statsrådsprotokollet utvisar, frågan om anslag för detta ändamål upptagen å den av lotsstyrelsen uppgjorda planen för utförande av nödvändiga förbättringar och nyanskaffningar till säkerhetsanstalter för sjöfarten. Departementschefen har emellertid ansett frågan om anslag för ändamålet böra anstå i avbådan på undersökning, huruvida icke de föreslagna arbetena skulle kunna utföras på väsentligt enklare sätt än som ifrågasatts, varigenom den beräknade kostnaden skulle kunna nedbringas. Då det enligt utskottets mening måste anses angeläget, att kostnaden så långt möjligt är begränsas, finner sig utskottet ock för närvarande böra förorda uppskov med arbetet i fråga.

Utskottet hemställer alltså,

I) att riksdagen må

a) till *säkerhetsanstalter för sjöfarten* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 316,800 kronor,

b) medgiva, att av det överskott å sammanlagt 125,317 kronor 99 öre, som efter arbetenas avslutande visat sig hava uppstått å olika under tiden från och med år 1914 till och med budgetåret 1925—1926 till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisade anslagsposter, må för anordnande av dylika säkerhetsanstalter, i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordats, tagas i anspråk ett belopp av 100,000 kronor,

c) medgiva, att av nyssnämnda överskott må till täckande av å en dylik anslagspost uppkommen brist tagas i anspråk ett belopp av 4,991 kronor 55 öre;

II) att herr Paulis ovanberörda motion I: 101, icke må vinna riksdagens bifall; samt

III) att herr Lövgrens i Nyborg motion, II: 215, ej heller må av riksdagen bifallas.

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att
dels från och med den 1 juli 1927 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos patent- och registreringsverket på följande sätt:

Bihang till riksdagens protokoll 1927. 6 saml. 10 häft. (Nr 10.)

Patent- och
registrerings-
verket.

[12.]

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	A 3
6 byråchefer	B 30
19 byrådirektörer	B 28
4 förste byråingenjörer	B 24
1 bibliotekarie	B 24
1 sekreterare	B 24
5 byråingenjörer	B 21
1 kassör och räkenskapsförare	B 21
3 notarier	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 eldare och maskinist	B 7
1 förste expeditionsvakt	B 7
6 kanslibiträden	B 7
5 expeditionsvakter	B 5
15 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2;

dels godkänna följande stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 502,800
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariats- ersättningar m. m., förslagsvis	» 128,000
Renskrivning och skrivmaterialier, fastighetens underhåll, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m., förslagsvis	» 72,000
Publikationer, efter avdrag av influtna prenumerations- avgifter och dylikt, kungörelser, böcker och tidskrifter samt bindningskostnader, förslagsvis	» 179,860
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis	» 12,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, för- slagsvis	» 3,200
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	» 6,400
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis	» 31,440

Reservationsanslag kronor 935,700;

dels ock, vid bifall härtill, höja det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet, nu 928,700 kronor, med 7,000 kronor till 935,700 kronor, att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 50—54 i statsrådsprotokollet.

Den av riksdagen för innevarande budgetår godkända staten för patent- och registreringsverket har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 499,800
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariatser- sättningar m. m., förslagsvis	» 128,000
Renskrivning och skrivmaterialier, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och under- håll m. m., förslagsvis	» 75,000
Publikationer, efter avdrag av influtna prenumerationsav- gifter och dylikt, kungörelser, böcker och tidskrifter samt bindningskostnader, förslagsvis	» 179,860
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis	» 12,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, för- slagsvis	» 3,200
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	» 6,400
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis	» 24,440
<i>Reservationsanslag</i> kronor 928,700,	

att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

De av Kungl. Maj:t nu föreslagna ändringarna i den för ämbetsverket gällande staten avse *dels* höjning av anslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 3,000 kronor eller från 499,800 kronor till 502,800 kronor samt av anslaget till pensioner åt avskedade tjänstemän med 7,000 kronor eller från 24,440 kronor till 31,440 kronor, *dels ock* minskning av anslaget till renskrivning och skrivmaterialier m. m. med 3,000 kronor eller från 75,000 kronor till 72,000 kronor. Därjämte föreslår Kungl. Maj:t, med hänsyn till att utgifterna för den åt verket upplåtta fastigheten avföras under sistnämnda anslagspost, att postens benämning kompletteras med orden »fastighetens underhåll».

Den ifrågasatta höjningen av anslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän är föranledd därav, att befattningen såsom värmeledningsskötare inom verket, vilken hittills besatts genom kontrakt för ett år i sänder, nu föreslås till uppförande å ordinarie stat under benämningen eldare- och maskinistbefattning i lönegraden B 7. Samtidigt skulle emellertid, såsom nämnts, enligt Kungl. Maj:ts förslag anslagsposten till renskrivning och skrivmaterialier m. m. minskas med samma belopp, då ersättningen för skötseln av värmeledningen hittills bestritts från denna anslagspost.

Höjningen av anslaget till pensioner åt avskedade tjänstemän är föranledd därav, att en befattningshavare vid verket väntas avgå under löpande budgetår med ett pensionsbelopp av i avrundat tal 7,000 kronor.

Utskottet har ej haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) från! och med den 1 juli 1927 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos patent- och registreringsverket på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	A 3
6 byråchefer	B 30
19 byrådirektörer	B 28
4 förste byråingenjörer	B 24
1 bibliotekarie	B 24
1 sekreterare	B 24
5 byråingenjörer	B 21
1 kassör och räkenskapsförare	B 21
3 notarier	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 eldare och maskinist	B 7
1 förste expeditionsvakt	B 7
6 kanslibiträden	B 7
5 expeditionsvakter	B 5
15 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2;

b) godkänna följande stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 502,800
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättningar m. m., förslagsvis	» 128,000
Renskrivning och skrivmaterialier, fastighetens underhåll, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m., förslagsvis	» 72,000
Publikationer, efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt, kungörelser, böcker och tidskrifter samt bindningskostnader, förslagsvis	» 179,860
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis	» 12,000

Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsvis	kronor	3,200
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis	»	31,440

Reservationsanslag kronor 935,700;

samt

c) vid bifall härtill, höja det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av *patent- och registreringsverkets verksamhet*, nu 928,700 kronor, med 7,000 kronor till 935,700 kronor,

att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifternas medel.

12:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till täckande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid patent- och registeringsverket (punkt 13) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Dyrtidstillägg vid patent och registeringsverket.

[13.]

anmäla.

13:o) Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 14) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 55) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Kostnader, som förordas av överståthållarämbetets och länsstyrelsernas befattning med vissa slag av registrering.

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) till bestridande av *kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förerings- med flera register* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor;

[14.]

samt

b) medgiva, att de till nämnda myndigheter inflytande avgifter för sådana registreringar och anmälningar må tillföras detta anslag såsom särskilda uppördsmedel.

14:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att *dels* godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

Försäkringsinspektionen.

[15.]

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor	61,600
Arvoden å 3,000 kronor till två ledamöter	»	6,000
Till vikariatsersättningar, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis beräknat till	»	41,500
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400
Pensioner till avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	»	3,200

Reservationsanslag kronor 118,700;

dels ock, vid bifall härtill, minska det ordinarie reversationsanslaget till uppehållande av försäkringsinspektionens verksamhet, nu 122,200 kronor, med 3,500 kronor till 118,700 kronor,

att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 56 och 57 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1926—1927 har det ordinarie reservationsanslaget till uppehållande av försäkringsinspektionens verksamhet, såsom nämnts, upptagits med 122,200 kronor, att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen.

Den av riksdagen godkända staten för försäkringsinspektionen har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor	61,600
Arvoden å 3,000 kronor till två ledamöter	»	6,000
Till vikariatsersättningar, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis beräknat till	»	45,000
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400
Pensioner till avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	»	3,200

Reservationsanslag kronor 122,200.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innebär, att med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1925—1926 anslagsposten till vikariatsersättningar, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. skulle för nästkommande budgetår nedsättas till 41,500 kronor. Övriga å försäkringsinspektionens stat upptagna anslagsposter skulle däremot fastställas med oförändrade belopp.

Utskottet, som ej haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor	61,600
Arvoden å 3,000 kronor till två ledamöter	»	6,000
Till vikariatsersättningar, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis beräknat till	»	41,500
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400
Pensioner till avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	»	3,200

Reservationsanslag kronor 118,700;

samt

b) vid bifall härtill, minska det ordinarie reservationsanslaget till uppehållande av *försäkringsinspektionens verksamhet*, nu 122,200 kronor, med 3,500 kronor till 118,700 kronor,

att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen.

15:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag i fråga om täckande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare å försäkringsinspektionen (punkt 16) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

*Dyrtidstillägg
vid försäkringsinspektionen.*
[16.]

anmäla.

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17)

att, med godkännande av det av departementschefen förordade förslaget till stat för statens provningsanstalt, att tillämpas från och med den 1 juli 1927, höja det ordinarie förslagsanslaget till upprätthållande av provningsanstaltens verksamhet, nu 297,000 kronor, med 1.000 kronor till 298,000 kronor,

Statens provningsanstalt.
[17.]

att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 58—62 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1926—1927 är det ordinarie förslagsanslaget till upprätthållande av statens provningsanstalts verksamhet, såsom

nämnts, upptaget med 297,000 kronor, att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

Den av riksdagen godkända staten för provningsanstalten har följande utseende:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	kronor	187,500	
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	2,000	
Avlöningar till icke-ordinarie befattnings- havare m. m.	»	35,000	
Inspektörens arvode	»	1,000	kronor 225,500

Omkostnadsstat.

Till gas och elektrisk ström, <i>förslagsanslag</i>	kronor	9,000	
» värme, <i>förslagsanslag</i>	»	5,000	
» inventarier och inventariers underhåll	»	4,000	
» bibliotek	»	2,500	
» glasvaror, <i>förslagsanslag</i>	»	4,000	
» tillfälliga biträden, tjänsteresor m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	15,000	
» laboratorientensilier, kemikalier, mate- rialier, förbrukningsartiklar, provnings- anordningar m. m., <i>förslagsanslag</i> ...	»	16,000	
» expenser, <i>förslagsanslag</i>	»	13,000	
» försäkring av byggnader och utrustning, underhåll av tomten m. m., <i>förslags- anslag</i>	»	3,000	kronor 71,500

Förslagsanslag kronor 297,000,

att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag i avseende å staten för provningsanstalten innebär allenast den ändring, att posten för avlöningar till ordinarie befattningshavare skulle höjas med 1,000 kronor till 188,500 kronor, enär avlöningarna till sagda befattningshavare beräknats komma att för budgetåret 1927—1928 uppgå till sistnämnda belopp.

*Utskottets
yttrande.*

Såsom den i statsrådsprotokollet lämnade sammanställningen över provningsanstaltens inkomster och utgifter samt tillskott av statsmedel utvisar, har statsverket hittills för anstalten fått vidkännas kostnader till betydande belopp. Med tillfredsställelse konstaterar utskottet emellertid, att statens tillskott under senast förflutna budgetåren nedgått. Utskottet vill dock erinra, att utskottet i sitt utlåtande rörande den år 1919 genomförda omorganisationen av anstalten — därvid anstalten ombildades till statsinstitution — framhöll, att det måste anses önskligt, att, sedan stats-

verket ställt nya lokaler och annan för rationell drift lämpad utrustning till anstaltens förfogande, dennas verksamhet så bedreves, att anstalten kunde bära sina egna utgifter.

Med beaktande av önskvärdheten av att statens tillskott för anstaltens verksamhet så långt möjligt är begränsas och under framhållande, att den organisation, anstalten vid ombildandet till statsinstitution erhöi, vore så väl tilltagen, att densamma borde kunna, utan att påfordra utökningar, tåla en viss utsvällning av anstaltens arbetsmängd, har nu departementschefen motsatt sig styrelsens för provningsanstalten framställning om höjning av anslagsposterna till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare och till tillfälliga biträden m. m.

Med erkännande åt departementschefens besparingssträvanden och utan att förbise, att en alltför kraftig beskärning av utgifterna kan leda till en ännu större nedgång av inkomsterna, vill utskottet emellertid uttala, att det synes utskottet med fog kunna sättas ifråga, huruvida icke, utan att anstaltens uppgifter åsidosättas, en begränsning av den ordinarie personalen bör kunna vidtagas och att i stället tillfälliga arbetskrafter anlitas. Denna fråga synes emellertid icke kunna upptagas till slutgiltigt avgörande utan ingående utredning. Utskottet förutsätter, att frågan snarast möjligt underställes 1926 års besparingssakkunnigas prövning.

Under hänvisning till vad sålunda anförts och då utskottet icke haft något att erinra emot den nu föreslagna ökningen av anslaget till anstalten, vilken ökning, såsom antytts, är beroende av enligt gällande avlöningsreglemente stadgade avlöningsförhöjningar för viss personal, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med godkännande av det af chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordade förslaget till stat för *statens provningsanstalt*, att tillämpas från och med den 1 juli 1927, höja det ordinarie förslagsanslaget till upprätthållande av provningsanstaltens verksamhet, nu 297,000 kronor, med 1,000 kronor till 298,000 kronor,

att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

17:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att för iständsättande, i enlighet med vad av departementschefen förordats, av vissa inom statens provningsanstalts huvudbyggnad befintliga lokaler å riksdagen för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 9,500 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 63—65 i statsrådsprotokollet.

Iständsättande av vissa inom statens provningsanstalts huvudbyggnad befintliga lokaler.
[18.]

Utskottets
uttrände.

Utskottet har vid besök å provningsanstalten funnit de av departementschefen under förevarande punkt föreslagna arbetena vara av beskaffenhet att böra komma till utförande. Då utskottet ej heller haft något att erinra emot de beräknade kostnaderna, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må för *iståndsättande*, i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordats, *av vissa inom statens provningsanstalts huvudbyggnad befintliga lokaler* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 9,500 kronor.

Inrättande av
ett brandtekniskt labora-
torium vid
statens provningsanstalt.
[19.]

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att såsom bidrag för inrättande av ett brandtekniskt laboratorium vid statens provningsanstalt å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 66—71 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må såsom *bidrag för inrättande av ett brandtekniskt laboratorium vid statens provningsanstalt* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

Handel och sjöfart.

Bidrag till
underhållande
av handels-
högskolan i
Stockholm.
[20.]

19:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 72 och 73) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under förutsättning att verksamheten vid *handels högskolan i Stockholm* fortsättes efter i huvudsak den nu följda plan, såsom bidrag till underhållande av samma skola under läsåret 1927—1928 å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor,

att till handelshögskoleföreningens i Stockholm styrelse utbetalas med hälften under senare halvåret 1927 och återstående hälften under förra halvåret 1928

under villkor, att minst tolv friplatser för studerande vid högskolan komma att finnas inrättade under hela läsåret 1927—1928.

20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21) att till exportstipendier, att användas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 26 september 1921, nr 636, å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Export-
stipendier.
[21.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 73—76 i statsrådsprotokollet.

För vart och ett av åren 1897—1908 beviljade riksdagen på extra stat anslag till handelsstipendier. Anslaget utgick med 10,000 kronor för vardera av åren 1897 och 1898, 20,000 kronor för vart och ett av åren 1899—1904 och 30,000 kronor för vart och ett av åren 1905—1908.

Med bifall till en av Kungl. Maj:t avlåten proposition anvisade sedermera 1908 års riksdag å extra stat för år 1909 tvenne anslag, vardera å 20,000 kronor, att användas det ena till exportstipendier och det andra till handelsstudiestipendier. Härefter hava för vart och ett av åren 1910—1915 och 1921 ifrågavarande tvenne anslag utgått med enahanda belopp, som anvisats för år 1909. Under åren 1916—1920 utgick anslaget till exportstipendier med vanligt belopp, varemot, till följd av de av världskriget föranledda säregna förhållandena, anslag till handelsstudiestipendier beviljades allenast för åren 1916 och 1917 och för vardera av dessa år med endast 10,000 kronor.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 7 januari 1921 av frågan om anslag för år 1922 till uppehållande av stipendieverksamheten biträdde dåvarande chefen för handelsdepartementet en av Sveriges allmänna exportförening gjord och av kommerskollegium tillstyrkt framställning om sammanförande av de båda anslagen till exportstipendier och handelsstudiestipendier till ett anslag, med vilket bägge stipendiatgrupperna skulle tillgodoses, ävensom ett i anslutning härtill av kollegium framlagt förslag till vissa ändringar i de för stipendierna förut gällande bestämmelserna. I avseende å stipendieanslagets belopp, som av föreningen föreslagits höjt till 60,000 kronor, tillstyrkte han, i enlighet med kollegii hemställan, att anslaget upptoges till ett belopp, motsvarande summan av de för år 1921 beviljade båda anslagen, eller till 40,000 kronor. Kungl. Maj:ts framställning avläts i enlighet med vad departementschefen sålunda hemställt.

Mot de av Kungl. Maj:t föreslagna ändrade grunderna för stipendieverksamheten hade riksdagen intet att erinra. Med hänsyn till de förefintliga, relativt stora reservationerna å stipendieanslagen fann sig riksdagen emellertid böra för år 1922 begränsa anslagsbeloppet till 10,000 kronor.

Den 26 september 1921 utfärdade Kungl. Maj:t härefter kungörelse med allmänna bestämmelser för statens exportstipendier och handelsstudiestipendier (nr 636).

På grund av besparingar å anslagen från föregående år äskade Kungl. Maj:t icke för budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 något anslag för nu ifrågakarande ändamål. Av behållningen utdelades såsom stipendier för år 1923 ett belopp av 28,700 kronor, därav till exportstipendier 17,500 kronor och till handelsstudiestipendier 11,200 kronor; såsom exportstipendier utdelades för år 1924 20,000 kronor, varemot av besparingsskäl utdelning av handelsstudiestipendier ansågs böra tillsvärd icke ifrågakomma.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar har riksdagen sedermera till exportstipendier anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor och för budgetåret 1926—1927 ett dylikt anslag av 18,000 kronor. Med användande av dessa anslag ävensom tillgängliga behållningar å föregående anslag hava såsom exportstipendier utdelats under år 1925 21,000 kronor och under år 1926 21,100 kronor. Efter den under sistnämnda år verkställda utdelningen återstår odisponerat ett belopp av 71 kronor 58 öre.

Vid anmälan av ifrågakarande anslagsäskande har departementschefen framhållit, att de skäl, som föranlett inställande tills vidare av utdelningen av handelsstipendier, alltjämt gjorde sig gällande. Vad däremot exportstipendieverksamheten angår, har departementschefen uttalat, att det icke minst under rådande förhållanden, då åtskilliga av våra exportnärningar kämpade med större avsättningssvårigheter än vanligt, vore ett verkligt statsintresse, att ifrågakarande verksamhet i största möjliga omfattning upprätthölls. Efter framhållande att det för närvarande icke finnes någon nämnvärd behållning å tidigare beviljade stipendieanslag, varför ytterligare medel måste ställas till förfogande för möjliggörande av verksamhetens upprätthållande, har departementschefen med hänsyn till storleken av de belopp, som under de senaste åren utdelats som exportstipendier, förordat, att anslaget måtte för budgetåret 1927—1928 bestämmas till 20,000 kronor.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må till *exportstipendier*, att användas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 26 september 1921, nr 636, å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

*Statsunder-
stöd till auk-
toriserade
handelskam-
rar i riket.*

21:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 76 och 77) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

[22.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom understöd under år 1927 till

auktoriserade handelskamrar i riket, att utgå med ett belopp av 2,000 kronor till envar handelskammare under av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordade villkor, å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 24,000 kronor.

22:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23) att såsom understöd för år 1927, på sätt av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordats, till svenska handelskamrar i utlandet å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 55,000 kronor.

*Statsunder-
stöd till
svenska
handelskam-
rar i utlan-
det.*

[23.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 77—81 i statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anvisade 1920 års riksdag, för beredande av statsunderstöd under år 1921 dels å 15,000 kronor till vardera av de svenska handelskamrarna i London och Paris, dels å 10,000 kronor till var och en av de svenska handelskamrarna i Nordamerikas förenta stater och Schweiz samt svenska föreningens i Petrograd handelskommitté eller den svenska handelskammare, som kunde komma att träda i handelskommitténs ställe, dels ock å 5,000 kronor till svenska handelskammaren i Sydney, å extra stat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, å 65,000 kronor.

För år 1922 höjdes anslagsbeloppet till 67,500 kronor, att utgå med 20,000 kronor till handelskammaren i London, med 15,000 kronor till vardera av handelskamrarna i Paris och Nordamerikas förenta stater, med 10,000 kronor till handelskammaren i Schweiz samt med 7,500 kronor till handelskammaren i Sydney.

För år 1924, liksom för år 1923, utgick statsbidraget med ett till 50,000 kronor nedsatt belopp. Understöd utgick för nämnda år med 17,500 kronor till handelskammaren i London, med 12,500 kronor till vardera av handelskamrarna i Paris och Nordamerikas förenta stater samt med 7,500 kronor till handelskammaren i Sydney.

För vardera av åren 1925 och 1926 har anslagsbeloppet utgått med ett till 52,500 kronor förhöjt belopp. Härav har understöd utgått till handelskamrarna i Paris, Nordamerikas förenta stater och Sydney med enahanda belopp som under åren 1923 och 1924 eller respektive 12,500, 12,500 och 7,500 kronor. Understödet till handelskammaren i London har för åren 1925 och 1926 utgått med 20,000 kronor eller samma belopp, varmed understödet utgick till kammaren för år 1922.

Rörande utbetalningen av det av riksdagen för år 1926 till handelskamrarna beviljade anslaget har Kungl. Maj:t meddelat föreskrifter genom beslut den 21 maj 1926, varvid stadgats skyldighet för handelskamrarna att såväl till chefen för handelsdepartementet som till kommerskollegium

avgiva berättelser om institutionernas verksamhet under år 1926 ävensom redogörelser för institutionernas ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle ifrågavarande anslag för budgetåret 1927—1928 höjas med 2,500 kronor eller till 55,000 kronor. Denna höjning är föranledd därav, att starka skäl ansetts tala för att det till handelskammaren i Sydney utgående statsbidraget ökas med berörda belopp.

Utskottet, som ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må såsom understöd för år 1927, på sätt av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordats, till *svenska handelskamrar i utlandet* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 55,000 kronor.

*Bidrag till
Sveriges all-
männa export-
förening.
[24.]*

23:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24) att, under villkor att Sveriges allmänna exportförening under år 1927 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den form och i minst den omfattning, som i förededd förslagsstat för samma år angivits, samt att i granskningen av föreningens verksamhet och räkenskaper deltagar en av Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under sistnämnda år å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor,

med skyldighet för föreningen att såväl till chefen för handelsdepartementet som ock till kommerskollegium avgiva berättelse om föreningens verksamhet under år 1927 ävensom redogörelse för föreningens ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 81—84 i åberopade statsrådsprotokollet.

At Sveriges allmänna exportförening har alltsedan dess tillkomst år 1887 ärligen beviljats statsunderstöd med varierande belopp. Under åren 1917—1923 utgick understödet med ena hälften ur ett å riksstaten beviljat särskilt anslag samt andra hälften ur handels- och sjöfarts- samt manufaktur-förlagslånefonderna, med lika fördelning fonderna emellan. För vart och ett av åren 1920—1922 utgjorde det sammanlagda understödsbeloppet 50,000 kronor och för år 1923 40,000 kronor. För vart och ett av åren 1924—1926 har understödet åter utgått med 50,000 kronor, därav 20,000 kronor anvisats å riksstaten och 30,000 kronor utgått ur ovannämnda fonder, med lika fördelning fonderna emellan.

Rörande utbetalningen av det av riksdagen för år 1926 till föreningen beviljade anslaget har Kungl. Maj:t meddelat föreskrift genom beslut den 21 maj samma år, varvid stadgats skyldighet för föreningen att såväl till chefen för handelsdepartementet som till kommerskollegium avgiva berättelse om föreningens verksamhet under år 1926 ävensom redogörelse för föreningens ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

Enligt vad departementschefen nu föreslagit, skulle exportföreningen för år 1927 erhålla statsunderstöd med enahanda belopp som för de tre senast förflutna åren eller med 50,000 kronor. Av beloppet har 20,000 kronor, i likhet med vad som skedde beträffande det för år 1926 beviljade anslaget, ansetts böra anvisas å riksstaten, och har återstoden, 30,000 kronor, synts böra tagas i anspråk från manufakturförslagslånefonden samt handels- och sjöfartsfonden med lika fördelning fonderna emellan.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att med hänsyn till det arbete, exportföreningen allttjämt nedlägger på befordrandet av vår varuavsättning i utlandet, föreningen jämväl för år 1927 bör komma i åtnjutande av statsunderstöd.

*Utskottets
yttrande.*

Beträffande frågan om sättet för beredande av de för statsbidraget erforderliga medlen vill utskottet uttala, att utskottet lika litet som vid behandlingen av det för år 1926 föreslagna anslaget funnit skäl till en förhöjning av det å riksstaten utgående bidraget.

För åtnjutande av statsbidraget torde liknande villkor böra stadgas som de, vilka under det sistförflutna året varit gällande.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under villkor att Sveriges allmänna exportförening under år 1927 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den form och i minst den omfattning, som i företedd förslagsstat för samma år angivits, samt att i granskningen av föreningens verksamhet och räkenskaper deltager en av Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under sistnämnda år å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor,

med skyldighet för föreningen att såväl till chefen för handelsdepartementet som ock till kommerskollegium avgiva berättelse om föreningens verksamhet under år 1927 ävensom redogörelse för föreningens ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

Bidrag till
en interna-
tionell byrå i
Bryssel för
handels-
statistik.
[25.]

24:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag (punkt 25) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna under år 1928 för en *internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra förslagsanslag av 800 kronor.

Ersättning
till sjömans-
husen.
[26.]

25:o) Med anledning av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 26) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 86—88) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, å riksstaten för budgetåret 1927—1928 till *ersättning åt sjömanshusen* anvisa ett extra anslag av 162,000 kronor, för beredande under år 1927 åt sjömanshusen av skälig ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning.

Läkarunder-
sökning av
sjöfolk.
[27.]

26:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27) att till läkarundersökning av sjöfolk i enlighet med de av chefen för handelsdepartementet angivna grunder för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 89 och 90 i statsrådsprotokollet.

Alltsedan år 1918 har riksdagen beviljat extra anslagsmedel till läkarundersökning av sjöfolk. Anslaget, som är av förslagsanslags natur, har utgått med för vart och ett av åren 1918—1922 27,000 kronor, för tiden 1 januari—30 juni 1923 25,000 kronor, för vardera av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 35,000 kronor, för budgetåret 1925—1926 55,000 kronor och för budgetåret 1926—1927 50,000 kronor. Beträffande användningen av respektive anslag hava gällt och gälla de bestämmelser, vilka meddelats i förordningen den 31 december 1917 (nr 932) angående läkarintyg för sjöfolk med däri genom förordning den 14 augusti 1918 (nr 680) samt kungörelser den 30 december 1922 (nr 631) och den 22 maj 1925 (nr 264) gjorda ändringar.

Enligt vad statsrådsprotokollet i ärendet utvisar, hava utgifterna till läkarundersökning av sjöfolk under de senaste budgetåren och däremot svarande tidigare perioder uppgått till följande belopp:

$\frac{1}{7}$ 1919— $\frac{30}{6}$ 1920	..... kronor	38,527: 50,
$\frac{1}{7}$ 1920— $\frac{30}{6}$ 1921	..... »	42,712: —,
$\frac{1}{7}$ 1921— $\frac{30}{6}$ 1922	..... »	28,388: 50,
$\frac{1}{7}$ 1922— $\frac{30}{6}$ 1923	..... »	33,391: 50,
$\frac{1}{7}$ 1923— $\frac{30}{6}$ 1924	..... »	52,942: 50,
$\frac{1}{7}$ 1924— $\frac{30}{6}$ 1925	..... »	41,682: — och
$\frac{1}{7}$ 1925— $\frac{50}{6}$ 1926	..... »	27,828: 53.

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna nedsättningen av ifrågavarande anslag är föranledd av den sålunda under de två senast förflutna budget-åren minskade belastningen å anslaget.

Utskottet, som jämväl ansett, att en reducering av nu utgående anslagsbelopp bör kunna vidtagas, har emellertid, med hänsyn till den ringa belastningen å anslaget under det sistförflutna budgetåret, funnit anslaget böra kunna sättas något lägre än Kungl. Maj:t ifrågasatt och får utskottet för sin del föreslå, att anslaget bestämmes till 35,000 kronor. Utskottet får alltså hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må till *läkarundersökning av sjöfolk* i enlighet med de av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 angivna grunder för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra förslagsanslag av 35,000 kronor.

27:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 90 och 91) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Arvoden åt två
dispachörs-
assistenter.

[28.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1927—1928 anvisa till arvode med 2,000 kronor åt envar av *två dispachörsassistenter*, anställda den ene i Stockholm och den andre i Göteborg, ett extra anslag av 4,000 kronor.

28:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 29) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 91) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Bidrag till
uppehållande
av internationell
patruller-
ringstjänst
i norra
Atlanten.

[29.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till täckande av den å Sverige för år 1927 belöpande delen av kostnaderna för uppehållande av *internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra förslagsanslag av 9,500 kronor.

Drift- och
underhålls-
kostnader
för statens
isbrytar-
fartyg.
[30.]

29:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 92 och 93) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra förslagsanslag av 140,000 kronor.

Ändringsar-
beten å statens
isbrytar-
fartyg.
[31.]

30:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att för utförande, i enlighet med vad av departementschefen förordats, av ändringsarbeten å statens isbrytarfartyg å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 38,700 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 93—96 i åberopade statsrådsprotokollet.

Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, har chefen å statsisbrytaren i sin generalrapport över statsisbrytarens verksamhet under senvintern och våren 1926 med stöd av under nämnda tid gjorda erfarenheter framställt förslag till vissa enligt hans förmenande påkallade ändringsarbeten beträffande fartygets inredning och maskinanläggningar.

Ifrågavarande förslag avser, bland annat, följande arbeten:

Inredningsarbeten.

1. Inredning av en hytt för sjukvård.
2. » » arrestlokal.
3. Förliga lastrummets och förliga maskinrummets förseende med värmeledning.
4. Anordnande av 40 kojor med kojкроkar i förliga lastrummet.
5. Diverse arbeten i fartygets specerikällare.

Maskinanläggningarna.

1. Anordnande av bottenventil med rör och avstängningsventiler för cirkulationsvattnets tillopp.
2. Ändring av krängningstankarnas fyllnadsrör.
3. Ändring av krängningsturbinens ångavlopp m. m.
4. Borttagande av förliga maststrålkastaren och uppsättande av en strålkastare av AGA-konstruktion å babords vindskyddstak.
5. Frikoppling av maskintelegraferna å aktra manöverplatsen och anordnande av en akterlig brygga.

Härutöver har bemälda fartygschef ifrågasatt ytterligare följande anskaffningar och ändringsarbeten, nämligen anskaffande av en apparat för avläsning under gång av fartygets djupgående, installering av rodertelegraf och

roderskvallra mellan förliga och aktra manöverplatserna samt maskin-
skvallra å båda manöverplatserna, ändring av bogservinschen och installe-
ring av en bärgningspump.

Över berörda framställning har marinförvaltningen, med bifogande av in-
hämtat yttrande från varvschefen vid flottans station i Stockholm, den 29
september 1926 avgivit infordrat utlåtande.

Därvid har marinförvaltningen förklarat sig icke hava något att erinra
beträffande vare sig de i ovannämnda förteckning framställda förslagen till
ändringsarbeten å isbrytaren eller de av ingenjorsdepartementet vid flottans
varv i Stockholm i ämnet uppgjorda kostnadsberäkningarna. Med avseende
å övriga av fartygschefen ifrågasatta anskaffningar och ändringsarbeten har
ämbetsverket av olika skäl icke funnit anledning att för närvarande göra
framställning om medel för desammas vidtagande.

En sammanställning av kostnadsberäkningarna för de arbeten, som enligt
ämbetsverkets mening skulle komma till utförande, ter sig sålunda:

För inredande av en hytt för sjukvård	kronor	2,000
» inredning av arrestlokal	»	950
» förliga lastrummets och förliga maskinrummets förseende med värmeledning	»	2,000
» anordnande av kojкроkar för 40 kojor i förliga lastrum- met, komplett med kojor	»	3,600
» diverse arbeten i specerikällaren	»	1,800
» anordnande av bottenventil med rör och avstängnings- ventiler för cirkulationsvattnets tillopp	»	12,000
» ändring av krängningstankarnas fyllnadsrör	»	850
» ändring av krängningsturbinens ångavlopp m. m.	»	520
» borttagande av förliga maststrålkastaren och densammas ersättande med en strålkastare av AGA-konstruk- tion å babords vindskyddstak	»	1,300
» frikoppling av maskintelegraferna å aktra manöverplat- sen och anordnande av en akterlig brygga	»	13,700

Summa kronor 38,720.

Sedermera har chefen för marinförvaltningens ingenjöravdelning i en
den 21 december 1926 dagtecknad promemoria lämnat närmare motivering
för behovet av de särskilda arbetenas utförande.

Vid prövning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet i lik-
het med departementschefen icke kunnat undgå att finna beklagligt, att
så kort tid efter det fartyget tagits i bruk för sitt ändamål ändringsar-
beten av så pass omfattande beskaffenhet som de nu föreslagna visat sig
vara nödvändiga. Då emellertid utskottet kommit till den övertygelsen,
att utförandet av arbetena i fråga icke lämpligen kan underlätas eller
uppskjutas, har utskottet ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.
Utskottet får alltså hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må för utförande, i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordats, av *ändringsarbeten å statens isbrytarfartyg* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 38,700 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

*Befrämjande
i allmänhet av
slöjderna.*
[33.]

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) att i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptaga

dels det i den ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till manufakturernas befrämjande med 4,000 kronor,

dels ock de i samma anslagstitel ingående reservationsanslagen med följande belopp, nämligen

reservationsanslaget till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena med 15,000 kronor,

reservationsanslaget till reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri med 5,400 kronor,

reservationsanslaget till reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien med 7,100 kronor,

och reservationsanslaget till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen, med 7,500 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 98—101 i statsrådsprotokollet.

Med anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen till 1920 års riksdag därom gjorda framställning bestämde nämnda riksdag för år 1921 de i den ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående reservationsanslagen till reseunderstöd åt olika kategorier av inom hantverk och industri sysselsatta personer till följande belopp, nämligen:

reservationsanslaget till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena till 75,000 kronor,

reservationsanslaget till reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri till 25,000 kronor,

reservationsanslaget till reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien till 20,000 kronor och

reservationsanslaget till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen, till 35,000 kronor.

Det sammanlagda belopp, med vilket ifrågavarande reseunderstödsanslag för år 1921 upptogos, översteg med nära 50 procent det belopp, som för berörda ändamål under de närmast föregående åren stått till förfogande.

Höjningen framgår av följande tabell:

	Anslag för år 1920 Kronor	Ökning för år 1921 Kronor	Anslag för år 1921 Kronor
1. Reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena	50,000	25,000	75,000
2. Reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri	18,000	7,000	25,000
3. Reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien	15,000	5,000	20,000
4. Reseunderstöd åt andra tekniker än bergstekniker	25,000	10,000	35,000
Summa kronor	108,000	47,000	155,000

I statsverkspropositionen till 1921 års riksdag föreslog Kungl. Maj:ts riksdagen att för år 1922 upptaga förenämnda olika reservationsanslag med enahanda belopp som för år 1921. Kungl. Maj:ts framställning blev av riksdagen bifallen allenast med den ändringen, att med hänsyn till då förefintliga betydande besparingar å teknikeranslaget detta anslag upptogs med ett till 10,000 kronor nedsatt belopp.

Efter nämnda tidpunkt hava anslag till reseunderstöd av nu ifrågasvarande slag anvisats för budgetåret 1923—1924 med sammanlagt 35,000 kronor samt för vardera av budgetåren 1925—1926 och 1926—1927 med sammanlagt 32,400 kronor. Anslagsbeloppen för sistnämnda båda budgetår blevo av riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag bestämda att utgå till de olika personkategorierna på följande sätt:

till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena	kronor	15,000
» » » idkare av hantverk och annan mindre industri	»	5,400
» reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien	»	4,500
» » » andra tekniker än bergstekniker	»	7,500
Summa kronor		32,400.

Det i anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till manufakturernas befrämjande utgick tidigare med ett belopp av 13,500 kronor om året. På Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar nedsattes anslaget av 1923 års riksdag till 8,000 kronor och av 1925 års riksdag till 4,000 kronor.

Från detta anslag hava under en längre följd av år anvisats bidrag till Chalmers tekniska institut i Göteborg för upprätthållande av verksamheten vid den i samband med institutet stående mekanisk-tekniska materialprovningstanstalten. Därutöver hava ur anslaget utanordnats diverse mindre belopp till befrämjande av olika, slöjdväsendet närstående ändamål.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innebär, att anslaget till reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien skulle höjas till 7,100 kronor, under det att övriga anslag skulle utgå med oförändrade belopp.

Utskottet, som ej haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptaga

a) det i den ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till *manufakturernas befrämjande* med 4,000 kronor,

samt

b) de i samma anslagstitel ingående reservationsanslagen med följande belopp, nämligen

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena* med 15,000 kronor,

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri* med 5,400 kronor,

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien* med 7,100 kronor,

och reservationsanslaget till *reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen*, med 7,500 kronor.

Understöd
åt förening n
för svensk
hemslöjd.
[35.]

32:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 35) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 103 och 104) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, åt *föreningen för svensk hemslöjd* såsom bidrag till uppehållande av dess verksamhet för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 8,000 kronor.

Understöd åt
svenska slöjd-
föreningen.
[36.]

33:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 104—106) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, åt *svenska slöjdföreningen* såsom bidrag för uppehållande av dess verksamhet under år 1927 å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

34:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) att till arvoden åt torvingenjörer m. m. i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet förordats, för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 31,900 kronor.

Arvoden åt
torvingenjörer
m. m.
[37.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 107—109 i statsrådsprotokollet.

Torvstatens personal, som vid 1917 års ingång utgjordes av fem personer. Förstärktes sedermera successivt, så att den vid 1920 års ingång uppgick till elva personer, nämligen en förste torvingenjör, fyra torvingenjörer, tre torvassistenter och tre torvbiträden. Denna personal bibehölls även under åren 1921 och 1922. Härefter har en betydande minskning av personalen genom förts. En torvassistenttjänst och de tre torvbiträdesbefattningarna indrogos från och med 1923 års ingång, en torvingenjörbefattning och de två återstående torvassistenttjänsterna från och med den 1 juli samma år.

Efter dessa reduktioner utgöres torvstatens personal, som i sin helhet är anställd på extra stat, för närvarande av en förste torvingenjör med ett arvode av 6,400 kronor, varav 400 kronor, utgörande ortstillägg, få uppbäras allenast under förutsättning, att han är bosatt i Stockholm, samt tre torvingenjörer, var och en med ett arvode av 4,000 kronor. Utöver arvoden utgår till envar av de nuvarande befattningshavarna personligt ålderstillägg å 1,000 kronor.

Förutom de medel, som utgå till bestridande av de sålunda angivna arvoden jämte ålderstillägg, sammanlagt 22,400 kronor, har för budgetåret 1926—1927 anvisats dels till rese- och traktamentspenningar åt nämnda fyra befattningshavare ett belopp av 8,000 kronor, dels ock till skrivhjälp åt förste torvingenjören ett belopp av 1,500 kronor. Det sammanlagda anslagsbeloppet till torvstaten utgör sålunda för innevarande budgetår 31,900 kronor, fördelat på följande tre anslagsposter: en å 26,400 kronor för avlönande av en förste torvingenjör och tre torvingenjörer samt för beredande av rese- och traktamentspenningar åt dem, en å 1,500 kronor till skrivhjälp åt förste torvingenjören och en å 4,000 kronor för beredande av ålderstillägg åt ifrågakvarande befattningshavare.

För vinnande av enklare uppställning av riksstaten hava de tre olika för torvstaten nu avsedda anslagsbeloppen ansetts lämpligen böra sammanföras i ett gemensamt anslag, förslagsvis benämnt arvoden åt torvingenjörer m. m. Utskottet har bemärkt, att motsvarande förfaringsätt tillämpats beträffande ett betydande antal anslag i den för innevarande års riksdag framlagda statsverkspropositionen. Utan att vilja bestrida att i ett eller annat fall skäl kunna tala för en sådan åtgärd, anser utskottet likväl att ur kontrollsynpunkt och med hänsyn till möjligheten att kunna direkt ur budgetredovisningen avläsa resultatet av de för de olika ändamålen avsedda medlens disposition så stora betänkligheter möta mot ett i större utsträckning tillämpat sammanförande av anslag, att ut-

Utskottets
yttrande.

skottet måste rent principiellt motsätta sig en sådan åtgärd, allt för så vitt icke i något enstaka fall vägande praktiska skäl tala för en motsatt anordning och samtidigt de förut påpekade betänkligheterna ej äga tillämplighet. I nu föreliggande fall anser sig utskottet kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet får emellertid uttala den förväntan, att Kungl. Maj:t icke underlåter att årligen i statsverkspropositionen lämna redogörelse för anslaget disposition för de med detsamma avsedda ändamål.

Utskottet hemställer alltså.

att riksdagen må till *arvoden åt torvingenjörer m. m.*, i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 förordats, för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 31,900 kronor.

Understöd till Sveriges hantverksorganisation.
[38.]

35:o) I anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 38) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 109 och 110) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under de av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1927 tillstyrkta villkor såsom bidrag till *Sveriges hantverksorganisations verksamhet* under år 1927 å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 2,500 kronor.

Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare.
[39.]

36:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39) *dels* medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt de av Kungl. Maj:t senast föreskrivna grunder bevilja statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av högst 75 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1927—1928,

dels ock till befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 10,375 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 110—114 i statsrådsprotokollet.

Av det av Kungl. Maj:t äskade anslaget är 9,375 kronor avsett för understöd under första utbildningsåret för det antal lärlingar, 75 stycken, som jämlikt medgivande av 1926 års riksdag under nu löpande budgetår påbörjat lärlingskurs. Resterande belopp, 1,000 kronor, är beräknat till understöd åt hantverksföreningar för utdelning av lärlingspremier.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit utskottet anledning till erinran och får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt de av Kungl. Maj:t senast föreskrivna grunder bevilja statsunderstöd åt hantverkmästare för utbildande av högst 75 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1927—1928;

samt

b) till *befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 10,375 kronor.

37:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att såsom bidrag till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 35,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 114—122 i statsrådsprotokollet.

Uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten.
[40.]

Den 27 september 1922 fastställde Kungl. Maj:t stadgar för svenska industriens standardiseringskommission, vars uppgift, bland annat, är att befordra en riktigt avvägd standardisering inom industriell produktion och teknisk verksamhet samt medverka till att härför erforderliga undersökningar och arbeten utföras ävensom att utgöra centralorganisation för standardiseringsarbetena inom landet.

Kommissionen utgöres av en av Kungl. Maj:t utsedd ordförande samt minst 18, högst 24 ledamöter. Av ledamöterna, vilka väljas för en tid av tre år, utses en av envar av cheferna för försvars-, kommunikations- och handelsdepartementen. Övriga ledamöter utses av Sveriges industriförbund, ingenjörsvetenskapsakademien, järnkontoret, svenska teknologföreningen m. fl. sammanslutningar. Kommissionens räkenskaper granskas av två revisorer, av vilka den ene utses av chefen för handelsdepartementet.

Genom beslut av Kungl. Maj:t den 23 maj 1924 tillerkändes kommissionen ett understöd av 25,000 kronor, att utgå från manufakturförslagslånefondens räntemedel med 15,000 kronor under år 1924 och 10,000 kronor under år 1925.

Vidare har riksdagen till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 20,000 kronor och för nu löpande budgetår ett dylikt anslag av 25,000 kronor.

Rörande utbetalningen av det för sistnämnda budgetår beviljade anslaget har Kungl. Maj:t meddelat föreskrifter genom beslut den 21 maj 1926, varvid föreskrivits, att ena hälften skulle utbetalas efter den 1 juli samma år och återstoden, sedan kommissionen hos kommerskollegium på ett tillfredsställande sätt styrkt, att från enskilt håll till den industriella standardiseringsverksamhetens befrämjande lämnats antingen bidrag i penningar, utfört arbete eller annan antaglig form eller ock utfästelser om dylikt bidrag till belopp eller värde, motsvarande under budgetåret 1926—1927 minst hela statsanslaget. Vidare har stadgats skyldighet för kommissionen att senast den 1 oktober 1927 till chefen för handelsdepartementet och kommerskollegium avlämna redogörelse för kommissionens verksamhet under tiden 1 juli 1926—30 juni 1927, vilken redogörelse jämväl skulle innefatta redovisning för de lyftade anslagsmedlens användning.

Utöver nyssnämnda, av riksdagen beviljade anslag har Kungl. Maj:t såsom ytterligare understöd till uppehållande av ifrågavarande verksamhet ur manufakturförlagslånefonden anvisat för budgetåret 1925—1926 ett belopp av 10,000 kronor och för löpande budgetår ett belopp av 15,000 kronor att till kommissionen utbetalas under liknande villkor, som bestämts rörande utbetalningen av riksstatsanslaget.

Vid anmälan av nu förevarande anslagsäskande har departementschefen anfört följande:

»Genom det arbete, som hittills utförts av svenska industriens standardiseringskommission och de med densamma samverkande branschorganisationerna, hava å vissa industriella områden beaktansvärda resultat i standardiseringsavseende redan vunnits. Ett ojämförligt större antal av i många fall synnerligen betydelsefulla frågor, där det gäller att bringa till stånd ekonomisk förenkling och reda i mångfalden av modeller, typer och fabrikat, väntar emellertid alltjämt på sin lösning. För ett rationellt tillvaratagande av vårt lands produktionsresurser och uppehållande av vår industris konkurrenskraft framstår det därför såsom ett viktigt intresse, att det jämförelsevis nyligen påbörjade svenska standardiseringsarbetet, på ett efter våra förhållanden avpassat sätt, fullföljes och utvecklas.

Även bör beaktas den — icke minst med hänsyn till våra på världsmarknaden konkurrerande exportindustrier — viktiga del av kommissionens verksamhet, som består i uppehållande av nödig kontakt med standardiseringsarbetet i utlandet. På detta område pågår nämligen ett omfattande internationellt samarbete, uti vilket vårt land redan kommit att intaga ett framstående rum.

Standardiseringskommissionens och de olika branschorganisationernas arbete bör liksom hittills utföras under fri och frivillig samverkan mellan de därav närmast intresserade. Att arbetet till betydande del be-

kostas av industrien själv, finner jag under sådana förhållanden vara i sin ordning. De skäl, som under de senare åren föranlett statsmakterna att lämna ekonomiskt stöd till den industriella standardiseringsverksamheten, gälla dock enligt min mening med oförminskad styrka. Jag finner mig sålunda böra tillstyrka, att även under nästinstundande budgetår bidrag av statsmedel beviljas för denna verksamhets uppehållande och utveckling.

I avseende å statsbidragets storlek och sättet för dess beredande har jag intet att erinra mot att, i likhet med vad för nu löpande budgetår ägt rum och kommerskollegium jämväl nu föreslagit, 15,000 kronor ställas till förfogande från manufakturförslagslånefondens räntemedel. Att därutöver taga i anspråk något belopp ur fondtillgångarna synes i betraktande av de stora krav, som för närvarande ställas på dessa tillgångar, icke tillrådligt. Vid sådant förhållande lärer för anskaffande av det ytterligare bidragsbelopp, varav standardiseringsverksamheten är i behov med hänsyn ej mindre till dess ökade omfattning inom områden, vilka redan äro föremål för bearbetning, än även till den utvidgning till andra områden, som nu är avsedd att äga rum, ingen annan utväg stå öppen än hänvändelse till riksdagen rörande ökad medelsanvisning å riksstaten. Anslagsbeloppet synes mig likväl av budgetära skäl nu icke böra sättas högre än till 35,000 kronor.

Enligt mitt förslag, som sammanfaller med det av kommerskollegium avgivna, skulle sålunda för standardiseringsverksamhetens uppehållande under budgetåret 1927—1928 ställas till förfogande ett statsbidrag av sammanlagt 50,000 kronor. För åtnjutande av bidraget torde enahanda villkor böra stadgas som de, vilka under nu löpande budgetår äro i berörda hänseende gällande.»

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *C. G. Olsson* i Golvvasta m. fl. väckt motion, nr 134, vari hemställts, att riksdagen med avslag å Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tionde huvudtiteln gjorda hemställan om höjning av extra anslaget till den industriella standardiseringsverksamheten för budgetåret 1927—1928 måtte fastställa nämnda anslag till 25,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

»I statsverkspropositionen föreslår Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln riksdagen att såsom bidrag till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 35,000 kronor.

Ifrågavarande anslag utgick med 25,000 kronor under budgetåret 1926—1927 och med 20,000 kronor under budgetåret 1925—1926.

Då anslaget vid 1925 års riksdag för första gången beviljades, uttalades under debatten i andra kammaren av representanter för vederbörande utskott, att utskottet icke avsett att taga ståndpunkt till frågan om hur

länge man skall fortsätta att giva anslag för ändamålet. Förutvarande finansminister Beskow yttrade i samma debatt, att industrien bör kunna under normala förhållanden själv reda upp denna verksamhet.

Enligt vår mening borde detta anslag numera kunna indragas, då omsorgen om ifrågavarande verksamhets upprätthållande i första hand bör åvila den enskilda företagsamheten. I varje fall anse vi icke, att tillräckliga skäl anförts för den av departementschefen föreslagna ökningen.»

Utskottets
yttrande.

I anslutning till vad departementschefen till stöd för förevarande förslag anfört, får utskottet tillstyrka, att till uppehållande av den verksamhet, varom fråga är, anslag av statsmedel beviljas jämväl för nästkommande budgetår.

Vad angår anslagsbeloppets storlek, har, såsom nämnts, Kungl. Maj:t föreslagit, att å riksstaten skulle anvisas 35,000 kronor, under det att motionsvis ifrågasatts, att anslaget skulle bestämmas till samma belopp som det för innevarande budgetår beviljade.

Även om utskottet funnit skäl föreligga för en höjning av nu utgående anslag, har dock utskottet ansett sig icke kunna förorda en så stor ökning av detsamma, som Kungl. Maj:t nu äskat. För visso uppskattar utskottet värdet av det arbete, som på nu ifrågavarande område nedlagts och alljämt nedlägges, men synes det utskottet, att med hänsyn till den betydelse, arbetet äger för industrien, kostnaderna böra i större omfattning än hittills bestridas av densamma. På grund härav har anslaget för nästkommande budgetår synts utskottet böra begränsas till 30,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herr Olssons i Golvvasta m. fl. ovanberörda motion, II: 134, i vad densamma skiljer sig från utskottets förslag, såsom bidrag till *uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 30,000 kronor.

Undersök-
nings- och
försvarsar-
beten å områden,
som genom
Sveriges geo-
tologiska under-
sökningssör-
sorg äro eller

38:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 41) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 122—125) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för verkställande av *undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges*

geologiska undersöknings försorg äro eller kunna vara för kronans räkning inmutade, å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

kunna vara för kronans räkning inmutade.
[41.]

Ingenjörsvetenskapsakademien.

39:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43) att för bedrivande av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet.
[43.]

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 126—133 i statsrådsprotokollet.

I en till riksdagen den 12 mars 1920 avlaten proposition, nr 307, med därvid fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag lämnade Kungl. Maj:t riksdagen en närmare redogörelse för resultaten av en i anledning av skrivelse från riksdagen den 13 maj 1916, nr 128, verkställd utredning, huruvida och på vilket sätt, med synpunkt företrädesvis inriktad på upprättande av någon vetenskaplig-praktisk institution, staten skulle kunna medverka till varaktigt befrämjande av en planmässig kraft- och bränslepolitik. I samband härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet såsom förslagsanslag, högst, att utgå enligt av Kungl. Maj:t fastställda närmare villkor, anvisa *dels* å tilläggsstat för år 1920 under sjunde huvudtiteln ett belopp av 150,000 kronor, därav 50,000 kronor skulle användas till inköp av apparatutrustning, *dels ock* å extra stat för år 1921 under tionde huvudtiteln ett belopp av 200,000 kronor.

Kungl. Maj:ts berörda framställning blev av riksdagen bifallen.

Vid föredragning den 9 juli 1920 av riksdagens i ämnet avlatna skrivelse, i vad densamma avsåg det å tilläggsstat för år 1920 beviljade anslaget, godkände Kungl. Maj:t efter kommerskollegii hörande en av ingenjörsvetenskapsakademien ingiven organisationsplan för forskningarnas bedrivande. Vidare medgav Kungl. Maj:t, att sistnämnda anslag finge användas i huvudsaklig överensstämmelse med ett av akademien därom avgivet förslag. I detta hade akademien, under hänvisning till en förslaget bilagd sammanställning av »uppgifter för ett blivande svenskt bränsleinstitut», approximativt uppdelat anslagsbeloppet, i den mån det ej avsåg inköp av apparatutrustning, i mindre summor för igångsättande av förberedande undersökningar rörande några i sammanställningen upptagna spörsmål, som akademien ansåg i första rummet böra komma under behandling. Bland dessa märktes vetenskapliga undersökningar av företrädesvis teknisk na-

tur rörande torv, skifferar och skifferprodukter samt vedkolningsprodukter ävensom tekniskt-vetenskapliga undersökningar i förening med upplysningsverksamhet i bränslebesparande syfte dels i förbränningsfrågor med särskild hänsyn till träbränslets användning, dels på ångalstringsområdet.

Beträffande anslaget å extra stat för år 1921 förordnade sedermera Kungl. Maj:t den 19 november 1920, att detsamma finge av akademien användas i huvudsaklig överensstämmelse med ett av akademien avgivet förslag, innebärande fortsättning samt i viss mån utvidgning av de under år 1920 påbörjade undersökningarna.

Även för år 1922, för första halvåret 1923 samt för budgetåren 1923—1924, 1924—1925, 1925—1926 och 1926—1927 hava till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet beviljats anslag, vilka uppgått till för år 1922 200,000 kronor och för första halvåret 1923 75,000 kronor samt för vart och ett av de följande fyra budgetåren 100,000 kronor. Härvid bör anmärkas, dels att anslaget vid 1922 års riksdag erhöll reservationsanslags natur, dels att i det å riksstaten för budgetåret 1924—1925 uppförda anslaget var inrymt ett understöd å 7,500 kronor till tvenne utom akademien stående personer för bedrivande av försök med oljeframställning ur alunskiffer, dels ock att beträffande det för löpande budgetår beviljade anslaget — i likhet med vad under budgetåret 1925—1926 ägt rum — förutsatts, att någon mindre del av detsamma må, om sådant befinnes lämpligt, efter Kungl. Maj:ts närmare beprövande kunna tagas i anspråk för understödande av utom akademien stående förtjänta forskare.

Genom beslut den 16 juli 1926 har Kungl. Maj:t medgivit, att ett belopp av 90,000 kronor av det för budgetåret 1926—1927 beviljade anslaget må av ingenjörsvetenskapsakademien användas i huvudsaklig överensstämmelse med en av akademien avgiven plan.

*Utskottets
yttrande.*

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått den under nästföljande punkt omförmälda framställningen om anvisande av ett belopp av 20,000 kronor för utförande genom ingenjörsvetenskapsakademiens försorg av flygtekniska undersökningar.

Vid den prövning, utskottet ägnat sistberörda fråga, har utskottet i likhet med departementschefen, med hänsyn till den betydelse för svensk flygplanstillverkning berörda undersökningar måste anses innebära, ansett det vara ett statsintresse, att undersökningarna fullföljas, och synes detta ock utskottet böra ske genom ingenjörsvetenskapsakademiens försorg. Emellertid anser utskottet att i betraktande av storleken av det anslag, Kungl. Maj:t alltjämt äskar för bedrivande av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet, kostnaderna för förenämnda undersökningar böra kunna bestridas inom ramen av berörda anslag. Vid bifall härtill synes benämningen å detta anslag lämpligen böra ändras till »tek-

niskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet m. m.» Att detta anslag upptages med 100,000 kronor har utskottet ansett sig böra tillstyrka.

Under förevarande punkt får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må för bedrivande av *tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet m. m.* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

40:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44) att för utförande genom ingenjörsvetenskapsakademiens försorg av flygtekniska undersökningar å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Flygtekniska undersökningar.
[44.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 133—144 i stadsrådsprotokollet.

Under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må vinna riksdagens bifall.

Diverse.

41:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45) att höja det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 2,000 kronor, med 3,000 kronor till 5,000 kronor.

Ålderstillägg.
[45.]

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna förhöjningen av anslaget är föranledd av, att anslaget under sistförflutna budgetåret överskridits.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *ålderstillägg*, nu 2,000 kronor, med 3,000 kronor till 5,000 kronor.

42:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) får utskottet hemställa,

att riksdagen må minska det ordinarie förslagsanslaget till *rese- och traktamentspenningar*, nu 50,000 kronor, med 5,000 kronor till 45,000 kronor.

Rese- och traktamentspenningar.
[46.]

Trycknings-
kostnader.
[47.]

43:o) På grund av Kungl. Maj:ts framställning (punkt 47) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska det ordinarie förslagsanslaget till *tryckningskostnader*, nu 80,051 kronor, med 55 kronor till 79,996 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som fordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Kommittéer
och utred-
ningar genom
sakkunniga.
[48.]

44:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) får utskottet hemställa,

att riksdagen må minska det ordinarie reservationsanslaget till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga*, nu 40,000 kronor, med 10,000 kronor till 30,000 kronor.

Tillfällig löne-
förbättring
för viss
personal inom
den civila
statsförvalt-
ningen.

45:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag i fråga om anslag dels för beredande av tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 49) dels till täckande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (punkt 50) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Dyrtidstillägg
åt befattnings-
havare i
statens tjänst.
[49—50.]

anmäla.

Övriga ordinarie anslag.

Övriga ordi-
narie anslag.

46:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under tionde huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under tionde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1927—1928 uppföras med oförändrade belopp.

Stockholm den 8 februari 1927.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *A. C. Lindblad, A. F. Vennersten, Oscar Olsson, J. L. Widell, J. Nilsson* i Malmö, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *O. Bergqvist, A. Pers, J. G. Walles, E. A. Hallin, C. I. Asplund* och *G. Kobb*

med undantag därav att i behandlingen av

punkterna 1—9 deltagit herr *K. A. W. Björck* i st. f. herr *Asplund*.

punkterna 1—10 deltagit herr *I. Hj. E. Pauli* i st. f. herr *Oscar Olsson*, herr *K. E. Andersson* i Eliantorp i st. f. herr *Nilsson* i Gränebo,

punkt 10 deltagit herr *J. Jeansson* i st. f. herr *Vennersten*,

punkterna 10—36 deltagit herr *D. A. Petrén* i st. f. herr *Asplund*,

punkterna 37—46 deltagit herr *J. Jeansson* i st. f. herr *Widell* och herr *C. A. Carlsson* i Gävle i st. f. herr *Kobb*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén, C. R. Jansson* i Falun, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *L. J. Carlsson-Frosterud, O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *P. M. Olsson* i Blädinge, *E. Kristensson* i Göteborg, *B. F:son Holmgren* och *O. E. F. Järte*.

Reservationer:

vid *punkt 1* (departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli) av herrar *A. C. Lindblad, A. Pers, J. G. Walles, K. E. Andersson* i Eliantorp, *A. Anderson* i Råstock, *C. R. Jansson* i Falun, *S. Bengtsson* i Norup, *L. J. Carlsson-Frosterud* och *O. Olsson* i Kullenbergstorp, vilka ansett att ntskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts förevarande förslag — — — B 15.

Under titeln — — — berörda fråga.

Utskottet vill då till en början framhålla, att utskottet av den i ämnet lämnade utredningen kommit till den uppfattningen, att med hänsyn till beskaffenheten av de göromål, som huvudsakligen påvila registratorerna i statsdepartementen, dessa befattningshavare äro placerade i en lönegrad, som torde få anses väl hög i förhållande till den löneställning, som tillkommer andra befattningshavare med jämförelsevis ensartade arbetsuppgifter. I likhet med chefen för finansdepartementet anser utskottet sålunda, att, även om det vid en nedsättning av kompetensfordringarna för befattningarnas erhållande kan befinnas nödigt att å annan befattningshavare inom vederbörande departement överflytta vissa göromål, som nu åligga registratorerna, göromålen i det stora hela äro av den art, att de utan olägenhet böra kunna anförtros åt lägre kvalificerad och alltså billigare arbetskraft än nu är fallet.

Vad beträffar den lönegrad, vartill registratorerna hädanefter böra hänföras, har Kungl. Maj:t funnit en placering i lönegraden B 15 vara till-

fyllest. Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har i sitt i ärendet av-givna utlåtande däremot ansett, att befattningshavarna i fråga borde hän-föras till lönegraden B 17. Såsom nämnts, har ock yrkande härom motions-vis framställts inom riksdagen. Utskottet har efter överbägende funnit sig böra ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag och kan alltså icke tillstyrka den i ämnet väckta motionen.

Vidkommande slutligen, vad nu berörda fråga angår, de av chefen för finansdepartementet förordade övergångsanordningarna i fråga om re-gistratorstjänsterna i de departement, där dessa tjänster äro besatta med ordinarie innehavare, har förslaget härutinnan icke givit utskottet anled-ning till erinran.

Under hänvisning till det sålunda anförda och då vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt i övrigt föreslagit riksdagen icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts före-varande förslag och med avslag å fröken Hesselgrens motion, I: 34,

a) från och med den 1 juli 1927, med uteslutande av den å handelsdepartementets ordinarie stat uppförda registratorsbefattningen i lönegraden B 22, å samma stat upptaga en registratorsbefattning i lönegraden B 15;

b) från och med samma tidpunkt till övergångsstat överföra nuvarande registratorsbefattningen i departe-mentet;

c) godkänna följande ordinarie stater för handels-departementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 104,300
Avlöningar till icke-ordinarie befattnings- havare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 21,800
<i>Förslagsanslag</i> kronor 126,100.	

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 10,700;
samt

d) vid bifall härtill, minska det ordinarie förslags-anslaget till *handelsdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli*, nu 144,000 kronor, med 7,200 kronor till 136,800 kronor.»

av herr *K. V. Rydén* och *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts förevarande förslag — — — B 15.

Under titel — — — berörda fråga.

Utskottet vill då till en början framhålla, att utskottet av den i ämnet lämnade utredningen kommit till den uppfattningen, att med hänsyn till beskaffenheten av de göromål, som huvudsakligen påvåla registratorerna i statsdepartementen, dessa befattningshavare äro placerade i en lönegrad, som torde få anses väl hög i förhållande till den löneställning, som tillkommer andra befattningshavare med jämförelsevis ensartade arbetsuppgifter.

Däremot kan utskottet icke dela departementschefens uppfattning, att för möjliggörande av en nedsättning i lönegrad av ifrågavarande tjänster, vissa dem nu åliggande göromål måhända böra överflyttas å annan befattningshavare inom departementet. Uppenbart synes nämligen vara, att en sådan åtgärd icke kan vidtagas utan att dessa göromål — såsom ock i handlingarna antydes — komma att få utföras av personal, som är allt för högt kvalificerad för sådant arbete. Utskottet anser alltså, att registratorernas nuvarande göromål böra bibehållas i huvudsak oförändrade. Detta oaktat anser dock utskottet, att en icke obetydlig nedsättning i lönegrad bör kunna ske. Så långt som till vad av Kungl. Maj:t i sådant hänseende föreslagits, eller lönegraden B 15, anser sig utskottet dock icke böra gå, särskilt med utskottets ovan angivna ståndpunkt ifråga om registratorernas göromål. I likhet med allmänna civilförvaltningens lönenämnd anser utskottet lönegraden B 17, vilken motionsvis föreslagits av fröken Hesselgren, vara lämpligt avvägd och får utskottet alltså tillstyrka detta förslag.

Vidkommande slutligen, vad nu berörda fråga angår, de av chefen för finansdepartementet förordade övergångsordningarna i fråga om registratorstjänsterna i de departement, där dessa tjänster äro besatta med ordinarie innehavare, har förslaget härutinnan icke givit utskottet anledning till erinran.

Under hänvisning till det sålunda anförda och då vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt i övrigt föreslagit riksdagen icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med bifall till fröken Hesselgrens motion, I: 34,

a) från och med den 1 juli 1927, med uteslutande av den å handelsdepartementets ordinarie stat uppförda registratorbefattningen i lönegraden B 22, å samma stat upptaga en registratorbefattning i lönegraden B 17;

b) från och med samma tidpunkt till övergångsstat överföra nuvarande registratorbefattningen i departementet;

e) godkänna följande ordinarie stater för handelsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 104,300
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 21,800
<i>Förslagsanslag</i> kronor 126,100.	

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 10,700;

d) vid bifall härtill, minska det ordinarie förslagsanslaget till handelsdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, nu 144,000 kronor, med 7,200 kronor till 136,800 kronor.

vid *punkt 37* (industriell standardiseringsverksamhet) av herrar *Oscar Olsson*, *J. G. Waller*, *S. Bengtsson* i Norup, *A. A:son Törnkvist* i Karlskrona och *E. Kristensson* i Göteborg, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Olssons i Golvvasta m. fl. motion, II: 134, i vad densamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, såsom bidrag till *uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 35,000 kronor.

av herr *O. Olsson* i Kullenbergstorp, vilken ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

I anslutning — — — nästkommande budgetår.

Vad angår — — — budgetår beviljade.

Utskottet, som ansett tillräckliga skäl icke föreligga för en förhöjning av nu utgående anslag, har funnit sig böra föreslå, att anslaget, i enlighet med vad motionsvis yrkats, i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptages med oförändrat belopp.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till herr Olssons i Golvvasta m. fl. motion, II: 134, såsom bidrag till *uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor.

vid *punkt 39* (forskningsverksamhet på kraft- och bränsleområdet av herrar *Oscar Olsson, A. Pers, J. G. Walles, C. J. Asplund, C. A. Carlsson* i Gävle, *A. Anderson* i Råstock, *S. Bengtsson* i Norup och *E. Kristensson* i Göteborg, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *bedrivande av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet* för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.»

vid *punkt 40* (flygtekniska undersökningar) av herrar *Oscar Olsson, A. Pers, J. G. Walles, C. J. Asplund, C. A. Carlsson* i Gävle, *A. Anderson* i Råstock, *S. Bengtsson* i Norup och *E. Kristensson* i Göteborg, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Vid den prövning, utskottet ägnat denna fråga, har utskottet i likhet med departementschefen, med hänsyn till den betydelse för svensk flygplanstillverkning berörda undersökningar måste anses innebära, ansett det vara ett statsintresse, att undersökningarna fullföljas, och synes detta ock utskottet böra ske genom ingenjörsvetenskapsakademiens försorg. I betraktande av de ekonomiska uppoffringar, som av statsmakterna gjorts och göras för att underhålla svensk flygtrafik och med tanke på den betydelse för, bland annat, svensk industri ett genomförande av undersökningarna skulle medföra, har det av Kungl. Maj:t för ändamålet äskade anslaget ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må för utförande genom ingenjörsvetenskapsakademiens försorg av *flygtekniska undersökningar* å riksstaten för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.»

Bilaga A.

Stat för navigationskolorna i riket.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Arvoden	Summa
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
1 föreståndare	3,050	1,950	—	—	5,000
3 »	9,150	5,850	—	—	15,000
1 »	2,850	1,650	—	—	4,500
1 lärare vid navigationsavdelningen	2,150	1,050	300	—	3,500
9 » »	19,350	9,450	2,700	—	31,500
1 » »	2,150	1,050	—	—	3,200
2 » »	4,300	2,100	—	—	6,400
1 » » maskinistavdelningen	2,150	1,050	300	—	3,500
3 » »	6,450	3,150	900	—	10,500
1 » »	2,150	1,050	—	—	3,200
Arvoden till extra lärare i sjökaptensklasser, beräknade å 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 36)	—	—	—	—	5,400
Arvoden till extra lärare i sjökaptens- och styrmansklasser, beräknade å 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 104)	—	—	—	—	12,480
Arvode till 1 extra lärare i skepparklass	—	—	—	1,200	1,200
Arvoden till extra lärare i skepparklasser, beräknade å 40 kronor för undervisningstimme per vecka (40 × 24)	—	—	—	—	960
Arvoden till extra lärare i 1:a och 2:a maskinistklasser, beräknade å 150 kronor för undervisningstimme per vecka (150 × 135)	—	—	—	—	20,250
Arvoden till extra lärare i 1:a och 2:a maskinistklasser, beräknade å 120 kronor för undervisningstimme per vecka (120 × 140)	—	—	—	—	16,800
Arvoden till 3 extra lärare i 3:e maskinistklasser	—	—	—	1,200	3,600
Arvoden till extra lärare i hälso- och förbandslära, beräknade å 7 kronor 50 öre för varje timmes undervisningsskyldighet (7: 50 × 530)	—	—	—	—	3,975
Till böckers, undervisningsmateriells och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m.	—	—	—	—	9,850
1 examensförrättare i 1:a och 2:a maskinistklasser	—	—	—	1,200	1,200
Till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m. enligt överstyrelsens bestämmande	—	—	—	—	7,975
Till Kungl. Maj:ts disposition	—	—	—	—	1,010
Summa kronor	—	—	—	—	171,000

Anmärkningar:

1:o. För föreståndare kan avlöningen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. För ordinarie lärare kan efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring avlöningen höjas varje gång med likaledes 500 kronor. Av varje ålderstillägg räknas 350 kronor till lönen och 150 kronor till tjänstgöringspenningarna.

2:o. Beträffande föreståndares och lärares rätt till åtnjutande av de i staten uppförda avlöningsförmåner gäller vad därom särskilt finnes stadgat.

3:o. Föreståndare åtnjuter fri bostad, som upplåtes av den stad, där skolan är belägen.

Verkliga utgifter.

X. Tionde huvudtiteln. Handelsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.			
1	Departementschefen	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i>	136,800	
3	Departementets verksamhet, <i>förslagsanslag</i>		15,900
	Säger för departementet	160,800	15,900
B. Centrala verk med underlydande stater.			
Kommerskollegium:			
1	Kommerskollegium, <i>förslagsanslag</i>	511,040	
2	Kommerskollegii verksamhet		56,100
3	Bergsstaten	84,800	
Sprängämnesinspektionen:			
4	Inspektionen, <i>förslagsanslag</i>	11,500	
5	Arvode åt en assistent		6,048
Statens elektriska inspektion:			
6	Inspektionen, <i>förslagsanslag</i>	31,500	
7	Arvoden åt två assistenter		12,096
8	Förhandskontroll å fartygs sjövärdighet		204,750
Undervisningsanstalter för sjöfart:			
9	Navigationsskolorna	171,000	
10	Navigationslärarkursen, <i>reservationsanslag</i>	2,200	
11	Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart, <i>förslagsanslag</i>	23,000	
		196,200	
12	Skeppsmättningskostnad, <i>förslagsanslag</i>	32,200	
Lots- och fyrväsendet:			
13	Lots- och fyrrättningen, <i>förslagsanslag</i>	5,969,495	
14	Säkerhetsanstalter för sjöfarten, <i>reservationsanslag</i>		316,800
Patent- och registreringsverket:			
15	Patent- och registreringsverkets verksamhet, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel	935,700	
16	Dyrtidstillägg vid patent- och registreringsverket, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel		* 115,000

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
17	Kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- m. fl. register, <i>förslagsanslag</i>		4,000
		935,700	119,000
18	Försäkringsinspektionen: Försäkringsinspektionens verksamhet, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen	118,700	
19	Dyrtidstillägg vid försäkringsinspektionen, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen		* 13,000
20	Statens provningsanstalt: Statens provningsanstalts verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , att utgå i första hand av inkomster av provningsanstalten	298,000	
21	Iståndsättande av vissa inom statens provningsanstalts huvudbyggnad befintliga lokaler, <i>reservationsanslag</i>		9,500
22	Bidrag för inrättande av ett brandtekniskt laboratorium vid statens provningsanstalt		10,000
		298,000	19,500
	Säger för centrala verk med underlydande stater	8,189,135	747,294
	C. Handel och sjöfart.		
1	Handelshögskolan i Stockholm		40,000
2	Exportstipendier, <i>reservationsanslag</i>		20,000
3	Auktoriserade handelskamrar i riket		24,000
4	Svenska handelskamrar i utlandet		55,000
5	Sveriges allmänna exportförening		20,000
6	Internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik, <i>förslagsanslag</i>		800
7	Ersättning åt sjömanshusen		162,000
8	Läkarundersökning av sjöfolk, <i>förslagsanslag</i>		35,000
9	Arvoden åt två dispachörsassistenter		4,000
10	Internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten, <i>förslagsanslag</i>		9,500
11	Drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg, <i>förslagsanslag</i>		140,000
12	Ändringsarbeten å statens isbrytarfartyg		38,700
	Säger för handel och sjöfart		549,000
	D. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.		
1	Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör, <i>reservationsanslag</i>	3,000	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Befrämjande av slöjderna:			
Befrämjande i allmänhet av slöjderna:			
2	Manufakturernas befrämjande	4,000	
<i>Reservationsanslag:</i>			
3	Reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena	15,000	
4	Reseunderstöd åt idkare av hant- verk och annan mindre industri	5,400	
5	Reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien	7,100	
6	Reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshante- ringen	7,500	35,000
			39,000
Befrämjande av hemslöjden:			
7	Befrämjande av hemslöjden	15,000	
8	Föreningen för svensk hemslöjd	8,000	
9	Svenska slöjdföreningen	10,000	15,000
			18,000
		54,000	18,000
10	Arvoden åt torvingenjörer m. m.		31,900
11	Sveriges hantverksorganisation		2,500
12	Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hant- verksmästare		10,375
13	Industriella standardiseringsverksamheten		30,000
14	Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna vardas för kronans räkning inmutade, <i>reservationsanslag</i>		100,000
Säger för bergsbruk, industri, hantverk och slöjd		57,000	192,775
E. Ingenjörsvetenskapsakademien.			
1	Ingenjörsvetenskapsakademien	40,000	
2	Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet m. m., <i>reservationsanslag</i>		100,000
Säger för ingenjörsvetenskapsakademien		40,000	100,000
F. Diverse.			
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	5,000	
2	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	45,000	
3	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	85,000	
4	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	79,996	
5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reser- vationsanslag</i>	30,000	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
6	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	25,000	
7	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		* 61,000
8	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>för- slagsanslag</i>		* 950,000
	Säger för diverse	269,996	1,011,000
	Summa	8,716,931	2,615,969

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.